

Påverka till positiv
förändring och transparens

AP-fondernas etikråd

Årsrapport 2020

HÅLLBART ÄGANDE GENOM
DIALOG OCH PÅVERKAN

Innehåll

- 4 Ordförande och general-sekreteraren har ordet
- 5 2020 i korthet
- 6–9 Vår verksamhet
- 10 Intervju med Fiona Reynolds, VD, PRI
- 11–29 Projekt
- 30–40 Dialoger
- 41 Vår historia
- 42 Del av inkomstpensions-systemet

Intervju med Fiona Reynolds, VD för PRI

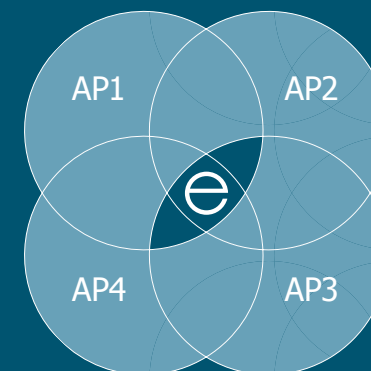
Etikrådet har fått mycket positiv uppmärksamhet för arbetet med gruvsektorn. Många svåra frågor finns kvar.

Klimatomställingen har nu tagit fart på allvar globalt, men mycket arbete krävs.

Under 2020 var det stort fokus på tech-bolagen och deras påverkan på samhället.

Uppmuntra till positiv förändring och transparens

Det är Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fondernas (AP-fonderna) uppfattning att välskötta företag som integrerar hållbarhetshänsyn över tid skapar högre avkastning till lägre risk. AP-fondernas etikråd (Etikrådet) är ett samarbete mellan AP-fonderna för att med gemensam kraft påverka företag till ett hållbart värdeskapande och till transparent rapportering.

Genom dialoger och engagemang med företag kan Etikrådet påverka och göra en positiv skillnad och därmed bidra till AP-fondernas långsiktiga avkastning. Etikrådet samarbetar kring de företag som finns i AP-fondernas aktieportföljer av börsnoterade företag, främst de utländska innehaven.

Samarbete – en nyckel till framgång

Samarbetet med andra internationella investerare med en liknande hållbarhetsagenda bidrar till en ökad möjlighet att påverka företag till positiv förändring och ökad transparens i rapporteringen.

Långsiktighet och ansvarsfullhet är en del av mandatet

AP-fondernas mandat från riksdagen är att skapa hög avkastning till låg risk för nuvarande och framtida pensionärer, vilket samtidigt bidrar till inkomstpensionssystemets stabilitet.

Etikrådets ledstjärna är att göra skillnad. Vi vill påverka bolag världen över att ta hänsyn till etik och miljö – det vill säga att driva på bolagen kring viktiga hållbarhetsfrågor som har stor betydelse för människor och samhällen och för värdeskapandet i bolagen.

Genom dialoger och samtal engagerar vi oss för att påverka frågor både i förebyggande syfte och i händelse av incidenter. Det är på det viset vi kan förebygga problem, överträdelser eller olyckor i olika bolag och branscher i framtiden som förstör värde i bolagen.

Det är så vi bidrar till utveckling och till hållbara pensioner för dagens och morgondagens pensionärer. Vi menar att långsiktiga värden skapas i hållbara företag.

Ett historiskt år

Alla år är speciella, men 2020 är ett historiskt år. En pandemi har förändrat mycket, gett oss nya perspektiv och arbetssätt. Etikrådet har, som alla andra, fått ställa om och tänka om. Positivt är att hållbarhetsfrågorna är starkare än någonsin och att det är "build back better" som gäller.

Christina Olivecrona, ordförande för AP-fondernas etikråd under 2020 och som även arbetar som Senior hållbarhetsanalytiker på Andra AP-fonden (AP2) och John Howchin, general-sekreterare för AP-fondernas etikråd, reflekterar och lyfter fram några viktiga händelser.

2020 går till historien. Hur har konsekvenserna från Covid-19 påverkat Etikrådets arbete?

Christina Olivecrona: Om något har Covid-19 satt fokus på samhällets skörhet och hur vi samspelar med naturen och vårt beroende av naturen. Det i sin tur har satt än mer tryck bakom hållbarhetstrenden, som redan var stark och många av de områden Etikrådet är engagerad i har varit i fokus från ansvarstagande investerare.

Om du fick välja ett nyckelord som karakteriserar 2021, ett år som vi nu längtar efter?

John Howchin: Samarbete. Vi behöver samarbeta om planeten ska klara av de utmaningar vi har framför oss. AP-fonderna och Etikrådet (som är ett samarbete) kommer att fortsätta att trycka på samarbete då det är en framgångsfaktor. Se bara på allt samarbete som vaccinet kring Covid-19 skapat? Kan vi där så kan vi på fler områden.

Etikrådet har uppnått en milstolpe 2020, berätta?

John: Vårt fokus på engagemang har genom åren lett oss från enskilda bolag till arbete med hela sektorer och nu till engagemang med att lösa problem. Det är ett stort steg framåt,

inte bara för Etikrådet – utan för hur ansvarstagande investerare kan arbeta med att driva storskalig förändring. AP-fonderna och Etikrådet fortsätter att leda och bryta ny mark och det är vi stolta över. Vi är också stolta över erkännandet från PRI för projektet att säkerställa att världens gruvdammar är säkra som Etikrådet leder tillsammans med Church of England Pensions Board. PRI har tilldelat oss utmärkelsen "Stewardship Project of the Year Award" för vårt arbete med detta. Nu gäller det att ta lärdom av det vi gjort och fortsätta framåt, vi behöver fler samarbeten som det här.

Etikrådet och AP-fonderna gjorde en gemensam intressentdialog under hösten. Vad har den gett?

Christina: Det är viktigt för oss att med jämna mellanrum stämma av med våra intressenter och få kunskap om hur de uppfattar vårt arbete. I intressentdialogen framkom att följande ämnesområden ansågs lika viktiga för samtliga intressenter: klimatpåverkan, mänskliga rättigheter, affärsetik, anti-korruption och långsiktig avkastning. Det är glädjande att dessa ämnesområden stämmer väl överens med Etikrådets fokusområden. Vi fick ett kvitto på att vi arbetar med rätt saker. Det framkom även att vi kan bli än bättre på att utveckla vår kommunikation.

Av alla saker Etikrådet arbetar med, vilken är "bubblaren" som är på väg upp?

John: Spårbarhet och speciellt användningen av blockchains eller blockkedjor. Blockkedjor är i många ögon kanske överhyped. Men det ser verkligen ut som det finns spännande möjligheter med de här systemen. Etikrådet fortsätter att gräva vidare kring vad som karaktäriserar en bra blockkedja och vad som karaktäriserar en mindre bra blockkedja. Det är redan en teknologi som används av flera bolag för att få fram spårbarhet i deras leverantörskedjor och det är viktigt att det här blir bra.

Omställning är ordet på allas läppar vad gäller klimatfrågan, vad innebär det egentligen?

Christina: Vi har en global ekonomi som fortfarande till stor del är baserad på fossila bränslen. Omställningen som nu sker handlar om att bygga om den ekonomin till en fossilfri ekonomi. Etikrådet fokuserar på de sektorer som har stora utsläpp som till exempel tunga transporter, stål, flyg, cement och samarbetar genom Climate Action 100+ projektet med att ta fram planer för deras omställning. Planerna bygger på de tekniska alternativ som finns tillgängliga idag, skalbarhet och synergier mellan

olika sektorer. Omställningen sker nu och det är hårt tryck på de här sektorerna.

Techbolagen är i fokus?

John: Och med all rätt. Etikrådet har under flera år lyft fram bristen på engagemang från flera bolag i sektorn. Nu lyfter vi hela frågeställningen kring techbolagens ansvar kring mänskliga rättigheter och som tur är finns det nu personer att prata med på bolagen kring det här. Svåra frågor, inga enkla svar – men en process som med tiden kommer att leda till att spelplanen kring Tech och deras ansvar blir tydligare. Etikrådets vardag helt enkelt.

2021, vad har vi framför oss?

Christina och John: Efter Covid-19, och i och med att klimatförändringarna nu sker runtomkring oss så seglar biologisk mångfald upp på agendan. Och det är bra, men en mycket komplicerad fråga. På Etikrådet är vi nöjda med hur FN:s riktlinjer för företag och mänskliga rättigheter nu börjat fungera i praktiken och det är ett praktiskt sätt för företag att arbeta konkret. Vi kanske kan få till FN:s riktlinjer för företag och biodiversitet baserat på samma struktur?

2020 i korthet

Januari

Efter Vales avfallsdammolycka i januari 2019 i Brumadinho, Brasilien, inledde Etikrådet ett stort globalt projekt tillsammans med Church of England Pensions Board för att säkerheten vid gruvbolags avfallsdammar väsentligt ska förbättras.

På årsdagen av olyckan, den 24 januari 2020, anordnade Church of England Pensions Board och Etikrådet en konferens i London, där bland annat den nya databasen/webbplatsen över avfallsdammar presenterades. Denna globala databas är en viktig del i arbetet med att undvika framtida gruvdammsolyckor.

Mars

Nedstängning på grund av Covid-19 har påverkat Etikrådets arbete på olika sätt. Alla möten både interna och externa blev digitala. En inplanerad resa till Brasilien för att på

plats se konsekvenserna av olyckan i Brumadinho fick skjutas på framtiden.

Maj

Etikrådet publicerar sin årsrapport. Etikrådet presenterar det gångna årets arbete för representanter för olika intresseorganisationer.

Juni

Etikrådet lanserar en uppdatering av sin webbplats.

Juli

Den första globala gruvstandarden, *Global Industry Standard on Tailings Management*, som Etikrådet (som representant för PRI) har varit med att ta fram tillsammans med ICMM (International Council on Metals and Mining) och UNEP (FN:s miljöprogram) lanseras. Ett oberoende institut planeras att sättas upp

under våren 2021 för att hantera arbetet kring standarden men också gruvdammar generellt.

September

Riksrevisionen har möte med Etikrådet som en del i deras granskning om AP-fonderna i sin förvaltning tagit tillräcklig hänsyn till hållbarhet givet den övergripande målsättningen om långsiktigt hög avkastning. Riksrevisions rapport kommer att publiceras våren 2021.

Oktober

Etikrådet vann *Stewardship Project of the Year Award* tillsammans med Church of England Pension Board för gruvdamsprojektet som syftar till att göra världens gruvdammar säkra. Priset delas ut av den FN-stödda organisationen PRI – Principles for Responsible Investment.

Etikrådets generalsekreterare presenterar gruvdamsprojektet på en rad olika konferenser under oktober månad bland annat Svemins miljökonferens, Financial Times Commodities Global Summit 2020 och International Mining and Resources Conference i Melbourne.

November

AP-fonderna och Etikrådet genomför gemensamt en intressentdialog. I denna dialog framkom att följande ämnesområden ansågs lika viktiga för samtliga intressenter: klimatpåverkan, mänskliga rättigheter, affärsetik, anti-korruption och långsiktig avkastning. Dessa ämnesområden stämmer väl överens med Etikrådets fokusområden.

December

Etikrådet har i samarbete med Danish Institut for Human Rights (DIHR) tagit fram dokumentet *The Investor Expectations on Tech Giants and Human Rights*. Detta dokument kommer att fungera som en plattform för dialog med techbolagen för Etikrådet och andra investerare. Drygt tio internationella investerare har ställt sig bakom dokumentet.

Ansvarsfullt ägande

Etikrådets uppdrag från AP-fonderna är att samarbeta kring dialoger om hållbarhet med utländska börsnoterade företag. Arbetet baseras på AP-fondernas gemensamma värderingar.

AP-fondernas etikråd (Etikrådet) bildades 2007 på initiativ av Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna (AP-fonderna). Etikrådets roll är att genom dialog bidra till att hållbarhetsarbetet i utländska börsnoterade företag utvecklas. Etikrådets uppdrag från AP-fonderna är att samarbeta kring dialoger om hållbarhet med utländska noterade bolag.

Etikrådet är alltså tillsatt av AP-fonderna för att genomlysna och föra dialoger vad gäller fondernas utländska aktieinvesteringar. Fonderna har andra investeringar i svenska aktier, obligationer, fastigheter, riskkapitalfonder med mera som inte täcks av Etikrådets processer.

Genomlysning och dialoger

Etikrådet ansvarar för att genomlysna AP-fondernas noterade aktieportföljer avseende

kränkningar av internationella konventioner som Sveriges riksdag ratificerat samt att föra dialog med de bolag som identifieras. Det ingår även i Etikrådets uppdrag att arbeta förebyggande för att förhindra kränkningar och allvarliga missförhållanden. Etikrådet kan också rekommendera AP-fonderna att exkludera bolag om kränkningen är allvarlig och dialogen inte lett till ett tillfredställande resultat.

Etikrådet har även till uppgift att informera om det arbete som görs genom olika kanaler i syfte att stärka förståelsen och förtroendet för AP-fonderna som ansvarsfulla ägare. Extern information om Etikrådets verksamhet sker främst genom årsrapport och webbplats www.etikradet.se. Hösten 2020 startade Etikrådet också upp en Linked-

In-sida. Muntlig kommunikationen med Etikrådets många intressenter är en viktig kanal. Representanter för Etikrådet, främst Etikrådets Generalsekreterare och Ordförande, deltar i seminarier och dialoger med enskilda intressenter inklusive medier och civilsamhällets organisationer. För att förstärka kommunikationen gentemot AP-fondernas medarbetare och styrelser

Etikrådet arbetar för ökad transparens

Etikrådet är väl medvetet om vikten av öppenhet och kräver av företag att deras rapportering ska vara transparent. Därför strävar också Etikrådet efter att vara så transparent som möjligt med att öppet rapportera hur den egna verksamheten bedrivs.

Samtidigt är det av yttersta vikt att värna det förtroende Etikrådet bygger upp i en dialog med ett företag. Arbetet med att uppnå förbättring

tar ofta tid. Om Etikrådet kan skapa ett positivt klimat för dialogen ökar möjligheten att lyckas få företaget att genomföra positiva förändringar. En dialog med ett företag förs i förtroende och är därför inte alltid möjlig att rapportera om offentligt.

Etikrådet arbetar för ökad öppenhet och redovisar sitt arbete, där möjligt, på ett transparent vis.

har Etikrådet under hösten 2020 börjat med kvartalsvisa informationsmöten online för dessa grupper.

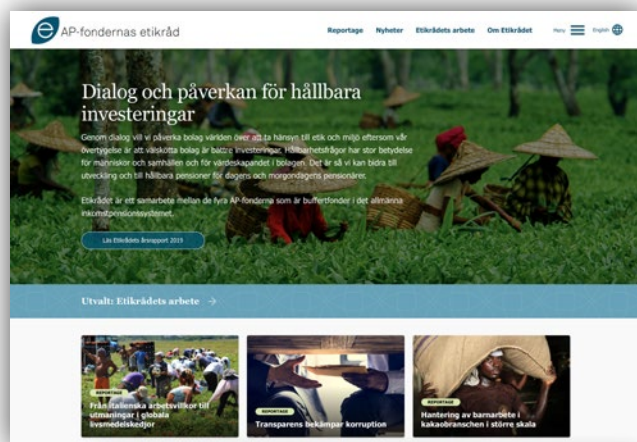
Organisation

Etikrådet arbetar på uppdrag av AP-fonderna. Respektive fonds VD utser en eller två medarbetare till ledamöter. Etikrådets generalsekreterare arbetar heltid för Etikrådet medan ledamöterna har engagemanget i Etikrådet som en del av sina arbetsuppgifter. John Howchin har sedan 2010 varit Generalsekreterare och följande personer var under 2020 ledamöter: Ossian Ekdahl (AP1), Magdalena Håkansson (AP1), Christina Olivecrona (AP2), Peter Lundkvist (AP3), Lil Larås Lindgren (AP3), Pia Axelsson (AP4) och Arne Löw (AP4). Ordförandeskapet i Etikrådet roterar årligen mellan fonderna. Under 2020 var Christina

Olivecrona (AP2) ordförande och 2021 tar Peter Lundkvist (AP3) ordförandeklubban.

Styrning och utvärdering

Etikrådets arbete utgår från en principöverenskommelse mellan AP-fonderna. I denna framgår att Etikrådet till exempel varje kvartal ska rapportera om Etikrådets arbete till VD:arna och att Etikrådet en gång per år ska ha ett möte med VD:arna. Etikrådet är en del av AP-fonderna och dess arbete ingår därför i de utvärderingar som görs av fonderna, bland annat Finansdepartementets årliga utvärdering som avrapporteras till Riksdagen varje vår. Etikrådet gör även egna utvärderingar av verksamheten för att utveckla verksamheten. Under 2020 har även Riksrevisionen gjort en utvärdering av både AP-fondernas och Etikrådets arbete. Denna utvärdering väntas bli klar första halvåret 2021.

Hur arbetar Etikrådet?

Etikrådets verksamhet kan delas upp i dialoger och projekt. Utgångspunkten för dialogerna är framförallt resultatet av den genomlysning efter eventuella kränkningar av internationella konventioner som görs av AP-fondernas noterade aktieinnehav två gånger per år av en extern leverantör. I Etikrådsprojekt används dialog, med bolag och andra intressenter, som främsta verktyg för att adressera ett specifikt problemområde. Etikrådets dialoger fokuserar alltid på policy, implementering och transparent rapportering.

Genomlysning

Etikrådet granskar löpande cirka 3 500 noterade bolag över hela världen med hjälp av tjänsteleverantörer som Sustainalytics och ISS-ESG (från och med 2021). De har båda ett stort antal analytiker anställda som arbetar med analyser av bolag på löpande basis. På det sättet kan Etikrådet och AP-fonderna hålla kostnaderna på en rimlig nivå men ändå ha hög kvalitet i sitt arbete.

Det är viktigt att påpeka att de här bolagen bara ger Etikrådet analys och stöd i dialogarbetet. Etikrådet gör alltid sin egen analys och vid behov sin egen dialog.

Etikrådet får också löpande information kring bolags ageranden från andra investerare och en mängd intressenter från hela världen som civilsamhällets organisationer, fackliga organisationer, journalister med flera.

Syftet med genomlysningarna är att hitta bolag som kan anses kränka konventioner Sverige har ratificerat. Om ett bolag efter omfattande dialogarbete anses göra så kan Etikrådet rekommendera fonderna att exkludera bolaget ur deras investeringsuniversum.

Etikrådets dialoger fokuserar på policy, implementering och transparens. Etikrådet använder sin påverkan till att förbättra bolag och få dem att ta ansvar för de eventuella problem de skapar med sin verksamhet. Etikrådet är inte den enda intressenten som påverkar bolagen, även anställda, andra investerare och civilsamhället har ofta också förväntningar på att bolagen tar ansvar och utvecklas i en positiv riktning.

För att minska risken för kränkningar och undvika att bolag hamnar i problem så arbetar Etikrådet förebyggande och kontakter bolag i sektorer där problem ofta förekommer. Etikrådet kan då uppmana bolag att skapa eller uppdatera policyer, förbättra rutiner och begära att de rapporterar sin utveckling och är öppna med om de har några utmaningar. På detta sätt kan bolag undvika problem som andra i deras bransch har haft eller problem som andra branscher har.

Exkludering av sektorer

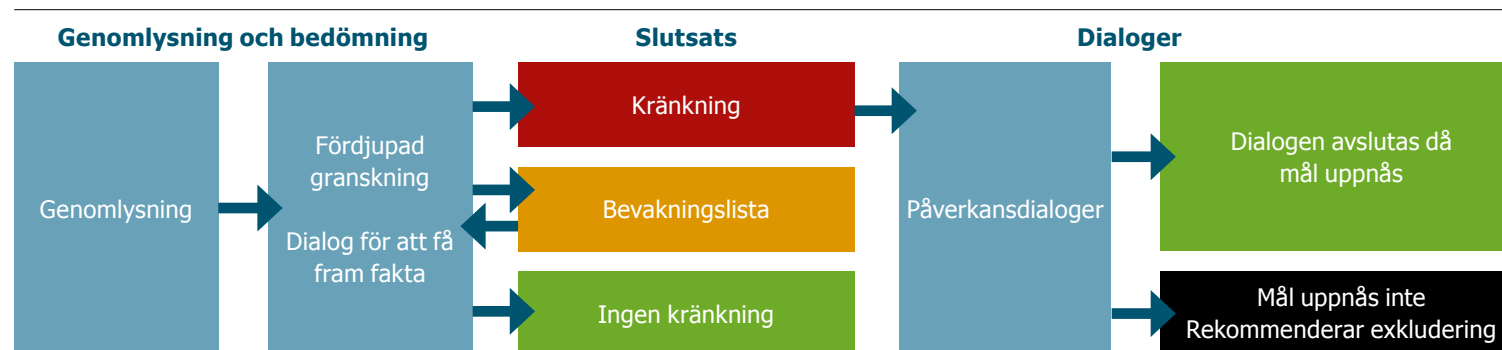
Etikrådet får ofta frågor från olika intressenter varför Etikrådet inte rekommenderar exkludering av hela sektorer, till exempel tobak eller fossila bränslen. En grundläggande princip för Etikrådet är att alla produkter som är lagliga i Sverige måste också vara tillåtna investeringar för AP-fonderna. Det är Sveriges Riksdag som bestämmer när tobak eller fossila bränslen förbjuds, inte Etikrådet.

Om Sverige ratificerar en konvention som tydligt förbjuder vissa produkter, som till exempel konventionen kring klusterbomber så kan Etikrådet göra bredare rekommendationer om exkludering av produkter till AP-fonderna.

Arbetsprocess för dialoger

Genomlysning efter missförhållanden sker utifrån konventioner eller internationella riktlinjer som Sverige skrivit under. När ett missförhållande identifieras men det inte finns tillräcklig information för att bedöma

Etikrådets arbetsprocess för incidentdrivna dialoger

om det varit en kränkning inleds en dialog för att inhämta mer information. Om missförhållandet är allvarligt och systematiskt bedöms bolagets agerande vara i strid mot konventioner eller internationella riktlinjer och en dialog inleds. Målet med dessa dialoger är först och främst att stoppa missförhållandet (om det fortfarande pågår). Nästa steg är att bolaget antar eller uppdaterar en policy. Sedan behöver policyn implementeras och slutligen behöver bolaget rapportera på ett transparent sätt så att de visar att bolaget har gjort vad som krävs för att kränkningen inte upprepas.

Innan dialogen avslutas ska bolaget visa att de agerat för att förhindra en återupprepning. Etikrådet fokuserar på praktisk implementering, interna riktlinjer, tredje parts verifiering av dessa och extern rapportering om utvecklingen.

Av AP-fondernas cirka 3 500 innehav i utländska noterade bolag fångas ungefär 300 bolag upp i en genomlysning och cirka 30 bolag brukar slutligen bedömas kränka internationella konventioner. Etikrådets

generalsekreterare och ledamöter engagerar sig direkt i cirka 30–50 bolagsdialoger årligen. Dessa bolag väljs utifrån var Etikrådets direkta insats bedöms göra bäst nytta och Etikrådet är alltid engagerad i dialogerna med bolagen som bedömts kränka konventioner.

Etikrådet har en tidsgräns för dialoger på cirka fyra år. Om dialogen inte då har lett till de resultat som Etikrådet anser rimliga finns möjlighet att rekommendera fonderna att exkludera bolaget. Detta är dock en sista utväg och Etikrådet ser det som ett misslyckande eftersom missförhållandena antagligen fortgår. Etikrådet följer årligen upp de bolag som exkluderats och om förhållandena har åtgärdats kan Etikrådet rekommendera fonderna att re-inkludera bolaget.

Projekt

Etikrådet har valt att arbeta med projekt inom sina fokusområden för att förhindra kränkningar och allvarliga missförhållanden. Fokusområdena är: Miljö (Biologisk mångfald), Mänskliga rättigheter (Barn- och tvångsar-

betet samt hälsa och säkerhet), Klimat (Parisavtalet) och Affärsetik (Anti-korruption och Ansvarsfullt företagande). Dessa projekt kan också adressera mer än ett fokusområde. Ett sådant projekt är Gruvdammsprojektet, *the Mining and Tailings Safety Initiative*.

Under åren har Etikrådets arbete med projekt som syftar till att förebygga missförhållanden och kränkningar utvecklats i steg, från sektorspecifika dialoger vidare till tematiska projekt och projekt med problemlösning i fokus. Etikrådet arbetar idag med samtliga dessa olika former för projekt. Att driva problemlösningsorienterade projekt, där Etikrådet arbetar med att stödja att olika aktörer kommer samman för att gemensamt diskutera och ta fram lösningar på stora problem, har de senaste åren visat sig möjliggöra tydliga positiva förändringar med reellt avtryck och bred påverkan.

Framgångsfaktorer för projekt

Vilka enskilda projekt som Etikrådet väljer att arbeta med beror på en rad olika faktorer. En

framgångsfaktor för att driva och nå resultat är att man har djup kunskap om det problemområde och dess olika utmaningar innan man initierar projektet. Det innebär att kunskap och analys av området lämpligen byggs upp innan ett projekt initieras. Ett exempel på ett framgångsrikt projekt som Etikrådet drivit är det om rör säkerheten i gruvors avfallsdammar. Projektet, *the Mining and Tailings Safety Initiative*, möjliggjordes genom Etikrådets mångåriga engagemang och dialogarbete med gruvbolag och kunskap om sektorn.

I projekt som initieras och drivs av andra parter, till exempel Etikrådets tjänsteleverantörer eller PRI behövs inte samma förkunskaper från Etikrådets sida. De projekt som Etikrådet väljer att arbeta med ska också stödja Etikrådets fokusområden. Exempelvis PRI:s palmoljeprosjekt inom biologisk mångfald och Sustainabilitys projekt om barnarbete gentemot kakaobolag och projekt om arbetsvillkor inom livsmedelsindustrins leverantörskedjor.

Etikrådets olika arbetssätt

Etikrådet bedriver sitt arbete genom olika typer av dialog som kompletterar varandra. Dialogformerna har utvecklats över tid för att effektivt adressera och bidra till lösningar på olika typer av problem. Ibland är problemet specifikt för ett visst bolag och då prioriterar Etikrådet dialog med det aktuella bolaget. Ett problem kan även vara gemensamt för en bransch och då prioriteras dialog med fler bolag inom branschen. För vissa problem behöver olika aktörer i värdekedjan samlas för att gemensamt adressera problemet och då kan Etikrådet använda sin plattform till att göra detta. I dessa fall är Etikrådets roll att facilitera projektet.

FN:s Globala mål

– ett globalt ramverk för hållbarhet

Etikrådet och AP-fonderna använder FN:s globala hållbarhetsmål som en del av ramverket för hållbarhetsarbete och förvaltningsverksamhet.

De 17 globala hållbarhetsmålen antogs 2015 av FN:s 193 medlemsländer och utgör ett globalt ramverk för att adressera världens mest angelägna hållbarhetsutmaningar. För att nå de globala hållbarhetsmålen, vilka är indelade i 169 delmål, krävs åtaganden inte bara från regeringar och bolag utan också från investerare. Målen adresserar globala utmaningar såsom klimatförändringar, ojämlikhet, miljöförstöring, fattigdom, fred och rättvisa.

De globala hållbarhetsmålen har fått stor spridning och acceptans hos både företag och investerare. Till exempel används målen som ett ramverk för hållbarhet i dialoger med företag och för att utveckla finansiella produkter.

De globala hållbarhetsmålen visar på betydelsen av hållbarhet för att uppnå en god samhällsutveckling, liksom att målen kan stimulera till investeringar som kan bidra till lösningar av stora globala problem. Samtidigt tydliggör de globala hållbarhetsmålen vilka förutsättningar som är viktiga för att uppnå en långsiktigt hållbar utveckling.

Det finns starka affärsskäl för att investera i linje med de globala hållbarhetsmålen och för att ha en relevant och transparent hållbarhetsrapportering.

Betydelsen av investerares engagemang

Fiona Reynolds, VD för Principles for Responsible Investment (PRI) betonar i denna intervju med Etikrådet vikten av institutionella investerares individuella och kollektiva engagemang för att hantera globala utmaningar.

Tack för ditt personliga engagemang i processen att utveckla den globala branschstandarden för hantering av gruvavfall (the Global Industry Standard on Tailings Management)! Tycker du att denna typ av arbete speglar PRI:s arbete med Active Ownership 2.0?

- Ja, vi måste uppnå handfasta resultat i stor skala. Detta är ett perfekt exempel på den ambitionen och det överensstämmer också med vår "Blueprint for Responsible Investment". Vi inser behovet av att fokusera på effektiviteten i aktivt ägande och vår egen roll för att bättre stödja signatärerna.

Utökat samarbete är ett nyckelbegrepp här. Den modell som användes för att ta fram denna globala standard har väckt ganska stort intresse och ses som en möjlig modell för andra framtida storskaliga projekt?

- Att både ha med FN:s miljöprogram, alla de stora gruvföretag som representerades genom International Council on Mining and Metals (ICMM) och det globala investerare kollektivet genom PRI gav en stark grund som vi kan utveckla vidare. Det är viktigt att inkludera andra intressenter i processen, men också att hitta balansen mellan vad som är praktiskt möjligt och ambitionsnivå. Jag tror att vi kan utforska detta ytterligare och det kommer att finnas nya möjligheter att göra det. Det här är en bra start.

Aktivt ägande fortsätter att vara lite av en gåta för vissa intressenter, även om det både är logiskt att investerare har dialoger och att dessa utvecklats betydligt genom åren.

- När PRI grundades 2006 såg de som arbetade fram PRI:s principer styrkan och potentialen av aktivt ägande (eller "stewardship") och fastställde engagemang som den andra av PRI:s sex principer. Genom aktivt ägande kan investerare påverka företag, marknader och ekonomier och i sin tur samhället och miljön som helhet. Sedan PRI grundades har aktivt ägande betonats i olika ägarstyrningskoder som finansiella tillsynsmyndigheter infört i många jurisdiktioner. Samtidigt har branschen utvecklats för att möta detta behov, i form av interna ägarstyrningsgrupper och externa tjänster. Arbetet har också stärkts i takt med att både individuella engagemang och nya investerarnätverk har vuxit. Inom aktivt ägande finns nu metoder på plats och ett starkt driv. Det är nu dags att utvärdera hur aktivt ägande behöver utvecklas för att förverkliga sin fulla potential.

Vår egen erfarenhet här på Etikrådet och AP-fonderna är att det måste finnas en viss institutionell mognad och "lärande genom att göra" för att klara av de riktigt utmanande strukturella utmaningarna, som att sätta globala ramar och standarder. Håller du med?

- Ja, även om aktivt ägande är det mest kraftfulla verktyget som investerare har för att

anpassa ekonomin och samhället till mottagarnas intressen, använder många kapitalägare det inte till sin fulla potential. Institutionella investerare kan bidra mer och använda det inflytande de har för att ta itu med de globala utmaningar vi står inför.

Många institutionella investerare har varit tveksamma till att använda sitt inflytande. När de har använt sitt inflytande har det framför allt varit med fokus på kortsiktiga och individuella innehav i sin portfölj, inte den större bilden. Vi behöver mer ambitiösa engagemang. Nu verkar det finnas större aptit och tillräcklig mognad inom många investeringsorganisationer för att möta dessa utmaningar. Ska bli intressant att följa utvecklingen framåt.

Berätta lite mer om Active Ownership 2.0?

- *Active Ownership 2.0* är en frivillig modell för förbättrat engagemang som bygger på befintlig praxis. Det är en modell för framtida dialogprojekt där investerare söker resultat, prioriterar systemiska hållbarhetsfrågor och använder samarbete som ett integrerat verktyg för att övervinna kollektiva utmaningar. *Active Ownership 2.0* kommer att utgöra en större utmaning för signatärer som fortfarande håller på att utveckla sina ansvarsfulla investeringsåtaganden, men vi tror att modellen kommer att ge signatärerna större klarhet om de mål de ska sträva efter att nå.

 Principles for Responsible Investment

Projekt

Etikrådets arbete med projekt syftar till att lösa olika utmaningar inom hållbarhet.

De projekt som Etikrådet stödjer, är involverade i och/eller initierar är främst inom Etikrådets fokusområden: klimat (Parisavtalet), miljö (biologisk mångfald), mänskliga rättigheter (barn- och tvångsarbete samt hälsa och säkerhet) och affärsetik (anti-korruption och ansvarsfullt företagande).

Etikrådets prioritering och val av fokusområden tar hänsyn till bland annat finansiella risker och möjligheter samt till allmänhetens förtroende för AP-fondernas och Etikrådets verksamheter.

Globalt samarbete för en säkrare gruvindustri

Investor Mining and Tailings Safety Initiative är ett projekt som täcker in alla Etikrådets fokusområden och är hittills det största projektet någonsin som Etikrådet lett.

Bakgrundsfakta

Region: Globalt

Fokusområde: Mänskliga rättigheter, miljö

Ämne: Transparens, global standard

Antal företag: 726

FN:s globala hållbarhetsmål:

Etikrådet anser att gruvavfallsdammar representerar en underskattad systemrisk och försummelse att hantera säkerheten vad gäller gruvdammar har fått katastrofala effekter på människor och miljö. Omedelbart efter att Brumadinho-dammen brast var Etikrådet och Church of England Pensions Board fast beslutna att intensifiera sina ansträngningar och arbeta tillsammans med olika intressenter för att säkerställa att en sådan katastrof inte skulle hända igen. Katastrofen i Brumadinho, Brasilien borde aldrig ha hänt. I januari 2019 dog 270 personer till följd av kollapsen av en gruvavfallsdam (på engelska tailing dam) i Vales gruva. Dessutom ledde den till omfattande miljöskador och stor förstörelse av localsamhällen.

De drabbade familjerna var också medvetna om att deras tragedi inte var unik. Drygt tre år tidigare, i november 2015 och bara 80 mil bort hade ett samhälle nära Mariana,

Minas Gerais i Brasilien lidit enorm förstörelse på grund av att en gruvdamm kollapsat. Marianagruvan drevs av Samarco, ett företag som ägs av Vale och BHP. Denna gruvdammsolycka dödade 19 personer och orsakade föroreningar i floder med en sträckning på över 600 km.

Projektet startade i början av 2019

Investor Mining & Tailings Safety Initiative startade tidigt 2019 och leds av Etikrådet och the Church of England Pensions Board. År 2019 hölls fyra rundabordsamtal för investerare i London. Kulmen var ett toppmöte om gruvdrift och säkerhet i avfallsdammar i slutet av oktober 2019. I samtliga möten deltog globala gruvföretag, statliga tillsynsmyndigheter inom gruvdrift, FN-expert och globala gruvexperter - både professionella och akademiska samt representanter från investerings-, bank- och försäkringssektorn.

Som svar på investerarsamtalen tog gruvindustrin, med representanter från International Council on Mining and Metals (ICMM), FN:s miljöprogram (UNEP) och PRI - Principles for Responsible Investments (representerade av John Howchin från Etikrådet och Adam Matthews från the Church of England Pensions Board) initiativ till en utveckling av en gemensam process, *The Global Tailings Review*, för att ta fram den första globala standarden kring hantering av avfallsdammar.

Vad är en gruvavfallsdam?

Gruvavfallet som förvaras i dammar heter på svenska anrikningssand (på engelska tailings). Anrikningssand är en restprodukt från gruvdrift, som inkluderar kemikalier, små bergpartiklar och vatten. Olika typer av dammar kan skapas för att lagra detta avfall. Dessa dammar är några av världens största konstruerade "byggnader". Den billigare "uppströms" varianten är konstruerad av anrikningssanden när den sjunker och stelnar. Denna typ av damm har varit inblandad i ett antal katastrofala olyckor. Alla dammar behöver regelbunden övervakning och underhåll för att säkerställa att problem inte uppkommer. Uppskattningsvis finns cirka 18 000 avfallsdammar över hela världen, varav cirka 3 500 för närvarande är aktiva.

Investerarinitiativet kontaktade 726 börsnoterade gruvbolag samt olje- och gasföretag och bad dem rapportera in data för alla gruvavfallsdammar inom deras verksamhet. I likhet med gruvstandarden spelar det ingen roll var dammen finns. Denna data ger investerare och andra intressenter bättre beslutsunderlag. Databasen är tillgänglig på <https://tailing.grida.no/>

Vad har hänt 2020

I januari 2020 var Church House värd för toppmötet för *Investor Mining & Tailings Safety Initiative*, där representanter från: investerare, gruvföretag, lokalsamhällen och internationella organisationer samlades för att diskutera säkerhet och arbetet med den globala gruvstandarden. I augusti 2020 lanserades standarden, *Global Industry Standard*

on Tailings Management, vid ett online-event med cirka 2 000 deltagare.

Året avslutades med att Etikrådet och the Church of England Pensions Board, tillsammans med andra investerare med 21 biljoner dollar i förvaltat kapital, kontaktade över 350 gruvföretag och bad dem bekräfta sitt stöd för standarden på sina webbplatser och där klargöra när de beräknar att kunna efterleva den.

För medlemmar i ICCM är det redan obligatoriskt att följa gruvstandard, men för att

nå framgång behöver alla bolag i hela sektorn implementera standarden.

Detta projekt är storskaligt och ambitiöst. Etikrådet och the Church of England Pensions Board var hedrad över att gemensamt erhålla PRI:s *Stewardship Project of the Year 2020*. Vi är dock mycket medvetna om att detta pris härrör från lidande som aldrig borde ha inträffat och att vårt arbete med denna fråga ännu inte är avslutat.

Lärdomar som dragits

Gruvdrift som sker på ett ansvarsfullt sätt kan vara en viktig drivkraft för utveckling. Men när det går fel kan det gå väldigt fel, vilket orsakar förlust av liv och ger långsiktiga miljökonsekvenser. Gruvsektorn tillhandahåller råvaror till produkter som efterfrågas i samhället, varav många behövs för det moderna livet och omställningen till ett samhälle med låga koldioxidutsläpp.

En lärdom som Etikrådet dragit från det globala initiativet för gruvavfallsdammar tillsammans med Church of England Pension Board är att partnerskap mellan företag och investerare (kapitalägare och kapitalförvaltare) är en framgångsfaktor för effektiva projekt. En annan viktig framgångsfaktor är att fokusera på ett problem som är väsentligt och där åtgärderna som vidtas för att ta itu med problemet har potential att förändra hur sektorn fungerar.

Etikrådet använder sig nu av erfarenheterna och lärdomarna från detta i ett nytt stort projekt som fokusera på mänskliga rättigheter inom tech-sektorn. Läs mer på sidan 23.

Klimat

Klimatförändring utgör en systemrisk som, om den inte hejdas, kommer påverka nuvarande och kommande generationers livsmiljö negativt. Etikrådet arbetar för en omställning till ett lågkoldioxidsamhälle och att Parisavtalets mål ska nås.

I Parisavtalet, som slöts i december 2015, förband sig 195 stater, däribland Sverige, att tillsammans hålla den globala temperaturökningen ”väl under 2 grader” och att ”sträva efter att begränsa den till 1,5 grader”. I och med FN:s klimatpanels specialrapport om effekterna av en global uppvärmning av 1,5 grader Celsius som kom 2018 har det blivit än tydligare att det krävs en snabb och kraftfull omställning. För att stabilisera klimatet krävs att nettoutsläppen är noll runt 2050. Sveriges riksdag har beslutat att Sverige ska uppnå netto-noll utsläpp av växthusgaser 2045.

Omställning

I dagens samhälle är de flesta branscher och bolag exponerade mot och beroende av fossil energi. Förbränning av fossila bränslen är den dominerande orsaken till klimatförändringar. Det finns direkt exponering (produktion och försäljning av fossila bränslen) och indirekt exponering (allt som tillverkas och drivs med hjälp av fossila bränslen). Riskerna och möjligheterna som följer av omställningen skiljer sig åt mellan branscher och bolag och påverkas av hur omställningen sker.

Eftersom temperaturhöjningen är beroende av hur mycket växthusgaser som över tid släppts ut är det viktigt att utsläppen så snart som möjligt minskas. Ett stort globalt initiativ som arbetar både för att driva på stora noterade bolag att minska sina utsläpp och att öka deras rapportering kring klimatrisker och möjligheter är *Climate Action 100+*. Ett initiativ som både Etikrådet och AP-fonderna är engagerade i. Läs mer på nästa sida.

Samverkan krävs

AP-fonderna och Etikrådet är också engagerade i *Institutional Investor Group on Climate Change* (IIGCC). IIGCC är en europeisk medlemsorganisation för investerarsamarbete om klimatförändringar. Organisationen har mer än 270 medlemmar, huvudsakligen

pensionsfonder och kapitalförvaltare, från 16 länder. IIGCC:s vision är att mobilisera kapital för omställningen som krävs och säkerställa resiliens mot effekterna av ett förändrat klimat genom att samarbeta med företag, beslutsfattare och andra investerare.

IIGCC arbetar med att stödja och påverka beslutsfattare, bolag och investerare. Under 2020 har IIGCC till exempel skickat brev¹ till EU:s ledare för att sätta press på dem att svara på ett hållbart sätt på de utmaningar som orsakats av Covid-19 samt att förbereda för en hållbar återstart.

1) <https://www.iigcc.org/download/iigcc-letter-to-eu-leaders-from-investors-on-a-sustainable-recovery-from-covid-19/?wpdmd-l=3446&refresh=5f6e692ec8dc51606314286>

Klimat – fokus på omställning

För att klara klimatkrisen behöver koldioxidutsläppen minska kraftigt de närmaste tio åren. Enligt FN:s klimatpanel behöver utsläppen år 2030 vara ungefär hälften av dagens och nettonoll år 2050. Detta kräver en betydande omställningen. Regeringar behöver införa tydliga regelverk som möjliggör en rättvis och smidig omställning. Bolag behöver förändra sina affärsmodeller, konsumenter och medborgare behöver ändra sina konsumtions- och beteendemönster.

Bakgrundsfakta

Region: Globalt
 Fokusområde: Klimat
 Ämne: Omställning, Parisavtalet
 Antal företag: 161
 FN:s globala hållbarhetsmål:

Ett projekt som Etikrådet och AP-fonderna är engagerade i är *Climate Action 100+*. Det är ett femårigt globalt klimatinitiativ som startade 2017 och som stöds av mer än 540 investerare med ett förvaltad kapital av 40 000 miljarder kr. Initiativet har dialoger med drygt 160 bolag runt om i världen. Dessa bolag har valts ut eftersom de har störst totala koldioxidutsläpp (Scope 1-3, alltså både bolagens direkta utsläpp, utsläppen från inköpt el samt alla övriga utsläpp från inköp och produkters användning). Dessa bolag uppskattas

stå för cirka 80 procent av världens industriella koldioxidutsläpp.

- Syftet med Climate Action 100+ är att:
- förbättra bolagens styrning vad gäller klimatrisker och möjligheter,
 - minska sina koldioxidutsläpp i enlighet med vedertagen klimatvetenskap, och
 - rapportera i enlighet med TCFD (Task force on Climate related Financial Disclosure) som är ett internationellt ramverk för klimatrapportering.

Dialoger ger resultat

Under 2020 har Climate Action 100+ genom investerarens engagemang säkrat flera banbrytande åtaganden från bolag som befinner sig i klimatomfattigt krävande branscher. Nedan är några bolagsexempel.

I april 2020 tillkännagav Shell att de planerar att bli klimatneutrala, alltså netto-noll i utsläpp, senast 2050. Som ett av världens största energibolag är detta åtagande signifikant. De ska även öka takten i hur snabbt de kommer att minska sitt koldioxidavtryck för att komma i linje med Parisavtalets mål. I maj 2020 offentliggjordes ett liknande beslut av ännu ett globalt olje- och gasbolag, Total. Även de lovade, klimatneutralitet i både produktion och produkter senast 2050 och att deras

investeringar i olja och gas ska utvärderas gentemot Parisavtalet.

De ska även stötta andra bolag och länder i omställningen till netto-noll utsläpp. Total ämnar se över sina strategier minst vart femte år för att följa utvecklingen i policy, marknad, och teknologi. Inom olja och gas har flera andra åtaganden gjorts av bland annat BP, Repsol och Petrochina.

Senare i maj 2020 kom ett löfte om klimatneutralitet senast 2050 från det amerikanska energibolaget Southern Company. Sammanlagt har nu sex energibolag i USA åtagit sig att uppnå klimatneutralitet senast 2050.

Unilever har meddelat att de planerar ha uppnått netto-noll utsläpp senast 2039 och de ska även etablera en Climate and Nature Fund till ett värde av 1 miljard euro. Inom branschen konsumentprodukter har även Woolworths satt nya mål att minska sina utsläpp. Andra företag som har rört sig i riktning mot Climate Action 100+ målsättningar under året är: Coca Cola, PepsiCo, Walmart, Colgate-Palmolive och Danone.

Stora framsteg under året men mer krävs. Årets framgångar har varit betydande. Åtaganden om netto-noll utsläpp från stora

bolag är inte bara ett viktigt steg i kampen att bromsa klimatförändringar, utan kan även ses som början på en ny standard i olika branscher vilket sätter press på andra bolag att se över sina klimatstrategier. Genom Climate Action 100+ och det koordinerade investerarengagemang som initiativet möjliggör kan verklig förändring uppnås.

Samtidigt, som det påpekas i Climate Action 100+ årsrapport för 2020, är det fortfarande en mycket lång väg att gå och ett engagemang i ord behöver följas upp i handling. Trots antalet nya åtaganden om netto-noll utsläpp är 194 av de nya olje- och gasprojekten som sanktionerats i år inte i linje med ett

klimatscenario där temperaturökningen är mindre än 1,75° C.

Utvärderingsmodell

Under 2020 har Climate Action 100+ tagit fram en utvärderingsmodell, *Net Zero Company Benchmark*, för att analysera hur väl företagen lever upp till initiativets mål. De första individuella bolagsresultaten av detta nya mätningssätt kommer att publiceras våren 2021. Detta kommer ge information om vilka bolag där särskilt engagemang är nödvändigt framöver.

Dialog med bolag i hela värdekedjan

Samverkan behövs för en ordnad omställning till netto-noll. Under 2020 har Etikrådet engagerat sig i att inom Climate Action 100+ och tillsammans med *Institutional Investor Group Climate Change* (IIGCC) och *Transition Pathway Initiative* (TPI) föra samman de bolag som behövs för att utveckla vägar för att nå netto-noll utsläpp för energiintensiva sektorer. Detta nya projekt inom Climate Action 100+ syftar till att bolag, investerare, beslutsfattare och andra aktörer ska samverka för att tillsammans ta fram praktiska handlingsplaner för olika sektorer och därefter genomföra

dess. Sektorerna som valts ut är bland annat: olja och gas, tunga transporter, stål, cement och rederi. Arbetsformen för att skapa färdplanerna är rundabordssamtal där berörda aktörer deltar. Under 2020 har ett första rundabordssamtal hållits för olja och gas, tunga transporter och stål. Under 2021 kommer arbetet med att utveckla omställningsplaner för dessa sektorer att fortsätta. Etikrådets generalsekreterare leder detta arbete tillsammans med Church of England Pensions Board.

Mer information www.climateaction100.org

Mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter är universella, ömsesidigt samverkande och odelbara. Det innebär att de är delar av en helhet, att ingen rättighet är viktigare än någon annan, samt att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter.

De mänskliga rättigheterna är en del av folkrätten och är nedskrivna i olika typer av internationella överenskommelser som konventioner. Regeringar bär därför det yttersta ansvaret för att de mänskliga rättigheterna skyddas i sina respektive länder. Det finns olika typer av rättigheter bland annat medborgerliga och politiska rättigheter, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter samt särskilt skydd för individer som tillhör särskilda grupper.

FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter

Bolagens ansvar är att respektera mänskliga rättigheter. Att respektera mänskliga rättigheter innebär att företag ska undvika att ha negativ påverkan på mänskliga rättigheter samt att företag ska agera för att förhindra att sådan uppstår. Detta tydliggörs i FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter (The UN Guiding Principles on Business and Human Rights, UNGP) som utgår från internationella konventio-

ner och ramverk. Bolag kan ha påverkan på mänskliga rättigheter genom sin verksamhet, leverantörskedjor, interaktion med samhälle och intressenter samt genom användningen av bolagets produkter och tjänster. Respekt för mänskliga rättigheter är del av en sund och hållbar affärsverksamhet och riskhantering.

Etikrådets förväntningar

Etikrådet förväntar sig att bolag respekterar mänskliga rättigheter och att de aktivt arbetar med att implementera FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Det innebär att de ska integrera respekt för mänskliga rättigheter i sin verksamhet, policyer, strategi, riskhantering samt engagerar sig och transparent rapporterar publikt om desamma.

Engagemang och kommunikation med intressenter liksom transparens är nödvändigt och viktigt. Information som rör mänskliga rättigheter kan vara känslig information både för bolaget och berörda intressenter. Trots detta uppmuntrar Etikrådet bolag att vara så transparenta som det är möjligt om de dilemma de ställs inför liksom de prioriteringar de tvingas göra gällande mänskliga rättigheter.

Inom området mänskliga rättigheter har Etikrådet valt att fokusera på barn- och tvångsarbete samt hälsa och säkerhet. Under 2020 har Etikrådet startat ett nytt projekt som rör frågor kring mänskliga rättigheter inom tech-sektorn.

Gemensamma ansträngningar mot barnarbete i kakaoindustrin

Elfenbenskusten och Ghana är världens ledande kakaoproducenter. De står för nästan 70 procent av den globala kakaoproduktionen. Det uppskattas dock att över 1,5 miljoner barn arbetar under skadliga arbetsförhållanden i kakaos leverantörskedja, enbart i dessa två länder.

Bakgrundsfakta

Region: Västafrika

Fokusområde: Mänskliga rättigheter

Ämne: Barnarbete i kakaos leverantörskedja

Antal bolag: 7

FN:s globala mål för hållbar utveckling:

Tillsammans med en stor grupp institutionella investerare för Etikrådet en påverkansdialog med större kakao- och chokladbolag inom tre fokusområden: övervaknings- och åtgärds-system mot barnarbete, tillgång till utbildning, och levnadsinkomster för kakaobönder. Denna samverkan leds av Sustainabilitycs.

Övervaknings och åtgärdssystem

De flesta bolagen tillämpar övervaknings och åtgärdssystem (så kallat Child Labour Monitoring and Remediation Systems, CLMRS) eller liknande. Bolagen fortsätter imple-

1) <https://www.norc.org/NewsEventsPublications/PressReleases/Pages/increase-in-hazardous-child-labor-in-cocoa-production-amid-an-expansion-of-cocoa-farming-in-cote-d'ivoire-and-ghana.aspx>

menteringen av dessa i enighet med ett löfte från industriorganisationen World Cocoa Foundation att ha systemen på plats till 2025 i alla kakaoproducerande samhällen som medlemsbolagen köper kakaoböner från. Vissa bolag ligger före i planen för att uppnå löftet och flera bolag har påbörjat implementering av systemen även utanför Elfenbenskusten och Ghana.

Åtgärder från privata sektorn

Ansträngningarna mot barnarbete ökar, men samtidigt överskuggas dessa av resultatet av den stora undersökning som släpptes i oktober 2020 kring läget för barnarbete i kakao-producerande samhällen i Elfenbenskusten och Ghana. Undersökningen var beställd av US Department of Labor och utförd av University of Chicago¹. Resultaten pekar på att mer än 1,5 miljoner barn fortfarande är involverade i barnarbete inom kakaoproduktion i de båda länderna.

Ett positivt resultat från rapporten är att skolnärvaron för barn från jordbrukshushåll ökade från 58 till 80 procent i Elfenbenskusten och från 86 till 96 procent i Ghana. Möjligheten att få gå i skola är ett område som investerarna har uppmuntrat bolagen att

arbeta med. Våren 2020 tillkännagav flera kakao- och chokladbolag också sitt stöd till två nya program som leds av Jacobs Foundation, där ett av målen är att stödja tillgång till grundskoleutbildning i Elfenbenskusten för fem miljoner barn.

En separat studie av samma universitet, beställd av *World Cocoa Foundation*, fokuserade på effekterna av industrins åtgärder mot barnarbete. Studiens resultat visade att skadligt barnarbete minskat med en tredjedel i samhällen där kakao- och chokladbolagens program finns. När åtgärder vidtas i ett samhälle så leder det till en signifikant minskning av barnarbete och skadligt barnarbete i kakao-produktionen, enligt rapporten. Flerpartsorganisationen International Cocoa Initiative uppskattar att 20 procent av kakaos leveran-

törskedjor i Elfenbenskusten och Ghana omfattas av övervaknings- och åtgärdsprogram mot barnarbete från kakao- och chokladbolagen.

Levnadsinkomster

Det är tydligt att framstegen fortsätter vad gäller bolagens arbete kring levnadsinkomster. Några av kakao- och chokladbolagen har strategier på plats för att förbättra inkomster för kakaobönder och mäter specifikt bönders inkomster som en del i sina program bland kakaobönder i Västafrika. Detta inkluderar också datainsamling för att förstå vilka typer av åtgärder som är effektiva.

I dialoger med bolag under 2020 har insiktsfulla undersökningar presenterats, beställda av kakao- och chokladbolag. Lovande pilotprojekt har också presenterats

och diskuterats. Publika exempel på dessa innefattar Lindts & Sprunglis undersökning, utförd av hållbarhetsinstitutet KIT, som mätt effekten av hur bolagets program i kakaoproducerande samhällen påverkat inkomst- och produktionsnivåer. En annan rapport är Mondelez och Wageningen Univeristy and Researchs – ”No Silver Bullets: Closing the \$10 billion income gap in cocoa”. Genom

denna rapport efterlyser Mondelez sektoröverskridande åtgärder och fastställer att den årliga kostnaden för att åtgärda skillnaden mellan dagens inkomstnivåer och en levnadsinkomst i Elfenbenskusten och Ghana kan vara så mycket som 10 miljoner amerikanska dollar.

Digitala identiteter – ett verktyg för förändring

För att driva ytterligare positiv förändring har Etikrådet fortsatt att utforska möjligheten av att använda blockkedjelösningar. Fokus har varit på digitala identiteter med målet att inte bara motverka barnarbete, utan också att komma åt den bakomliggande grundorsaken, fattigdom. Dessa lösningar försöker

säkerställa att statistik om småjordbrukares hushåll inte hålls i silos i olika organisationer, utan kontrolleras av individerna själva. Därmed säkerställs inte bara dataintegritet utan även det ekonomiska värde denna data har för individen och hans/hennes närstående.

Data avseende olika grödor kopplas till jordbrukarens digitala identitet så kan han eller hon använda det för att få nödvändigt finansiellt stöd för sin verksamhet och sitt hushåll. Det finns också potential att ge jordbrukare bättre marknadstillgång och därmed en chans till ökad vinst från jordbruksprodukter. Bolag som utvecklar eller medverkar i digitala identitetslösningar för jordbrukare bygger mer sannolikt en stabil bas av leverantörer, vilket är avgörande för att säkerställa en långsiktig tillgång till jordbruksprodukter.

En harmoniserad lösning med ett större antal jordbrukare och marknadsledande bolag har också potential att underlätta och skala upp för att stödja jordbrukare mot mer lönsamma verksamheter.

Ytterligare påverkansarbete kommer att göras gentemot kakaointustrin på ovanstående områden fram tills investerarsamarbetets slut under senare delen av 2022.

Systematiska utmaningar i livsmedelsleverantörskedjor

Under en treårsperiod har Etikrådet deltagit i ett investerarsamarbete, lett av Sustainalytics, med målet att hantera systematiska arbetsrättsliga frågor i livsmedelsleverantörskedjor. Initiativet avslutades i december 2020. I denna artikel summerar och reflekterar vi över resultaten och de viktigaste förändringarna på området.

Bakgrundsfakta

Region: Globalt

Fokusområde: Mänskliga rättigheter

Ämne: Barnarbete och tvångsarbete i livsmedelsleverantörskedjor

Antal bolag: 17

FN:s globala mål för hållbar utveckling:

Under 2020 kastade pandemin en skugga över ett annars ökande agerande från den privata sektorn kring arbetsrättsliga frågor inom jordbruket. Enligt den Internationella arbetsorganisationen (ILO) och UNICEF så kan så många som 40 till 60 miljoner fler människor nu leva i extrem fattigdom jämfört med före pandemin. Organisationerna noterar också att barnarbete är vanligt eftersom det ger hushåll möjlighet att uppnå en anständig levnadsstandard. Migranter och andra grupper som riskerar att bli inblandade i tvångsarbete före pandemin har sannolikt

1) https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---ippec/documents/publication/wcms_747421.pdf; <https://www.antislaavery.org/covid-19-and-slavery-the-five-big-impacts/>; https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---ippec/documents/publication/wcms_745287.pdf

också drabbats oproportionerligt mycket av den globala ekonomiska nedgången.¹

Resultat av påverkansdialogen

En ökad aktivitet för dessa frågor från bolagen är tydlig i pandemins spår och intresset har ökat under den treårsperiod som investerarsamarbetet pågått. Sedan initiativet startade 2018 har framsteg skett för nästan alla bolag enligt ett antal nyckeltal. Nyckeltalen omfattar policy av leverantörers respekt för mänskliga rättigheter, arbetsrättslig due diligence, åtgärdande av de allvarligaste arbetsrättsliga riskerna, samt samverkan för att utvidga åtgärderna på området.

När initiativet avslutades i december 2020 hade bolagen i genomsnitt uppnått 65 procent av de utsatta nyckeltalen, en förbättring med 26 procent i jämförelse baselinjerapporten och en förbättring från den första halvårsrapporten med 16 procent. Efter att analys av nyckeltalen och dialogmötena med bolagen så framkom att bolagens arbete mot barn- och tvångsarbete kan delas in i tre nivåer:

- Ledande bolag har typiskt sätt innovativa och nydanande pilotprojekt i gång i sina jordbruksleverantörskedjor, med målet att åtgärda arbetsrättsliga risker och för att uppnå levnadslöner och levnadsinkomster för producenter och jordbruksarbetare.

De har robusta due-diligence analyser på plats.

- Bolag i mellannivån har due-diligence analyser på plats och gör möjligen viss typ av åtgärdande arbete.
- Bolag som hamnat på efterkälken har policyer kring arbetsrätt på plats och har möjligen någon typ av due-diligence analys, men den är inte heltäckande. De saknar en plan för att åtgärda identifierade risker.

Hantering av bakomliggande orsaker

Initiativet har lagt extra arbete på att hantera bakomliggande orsaker till arbetsrättsliga problem i jordbruksleverantörskedjor genom att fokusera påverkansdialogerna på att motverka fattigdom och att uppmuntra bolagen

att utveckla genomförandeplaner för att småskaliga producenter och att jordbruksarbetare ska kunna nå levnadslöner och levnadsinkomster. När initiativet startade 2018 så fanns ett framväxande momentum på området. Detta har förstärkts sedan dess. Ett antal nätverk och samarbeten med flertalet olika organisationer och bolag bidrar aktivt till framstegen på området. Bara under det senaste året har en mängd rapporter och riktlinjer givits ut på området. Det finns en växande grupp bolag, industriinitiativ och andra normgivande organisationer som arbetar för att utveckla bolagsspecifika genomförandeplaner kring levnadslöner och levnadsinkomster.

Investerarinitiativet har uppmuntrat bolagen genom att tydligt kommunicera sina förvänt-

ningar på området genom ett investerarbrev, genom att samarrangera ett webinarium kring hur bolagsspecifika genomförandeplaner kan utvecklas, enkät till bolag om deras nuvarande arbete på området samt genom att sprida goda exempel i direkt dialog med individuella bolag. Även om det inte är möjligt att bevisa ett direkt orsakssamband så tror Etikrådet att dessa aktiviteter spelat en roll för bolagens åtgärder inom detta område.

Högre krav från lagstiftare

När nu investerarsamarbetet avslutat så har ett växande antal länder, så som Storbritannien, Nederländerna, Frankrike och Australien redan lagstadgade krav på bolagsspecifika due-diligence analyser kring mänskliga rättigheter. De flesta av dessa är inriktade på rapporteringskrav. Liknande lagstiftning är

också på väg i Tyskland. Den mest framstående lagstiftning är dock den kring due-diligence analyser kring mänskliga rättigheter på EU-nivå, som förväntas antas under 2021. Denna utveckling kommer troligtvis ha en positiv effekt på due-diligence analyser kring mänskliga rättigheter inom privata sektorn, inte minst genom att belysa vilka bolag som hamnat på efterkälken och inte tar ansvar för att respektera internationellt erkända mänskliga rättigheter.

Reflektioner – kriterier för framgångsrikt påverkansarbete

Sedan investerarsamarbetet började har 75 dialogmöten genomförts med bolagen, ungefär 600 mejl har skickats och ett investerarbrev till den bredare livsmedelssektorn har skickats.

Utöver detta besökte Etikrådet och andra investerare italienska livsmedelsproducenter 2019. Initiativet har stått värd för ett virtuellt rundabordssamtal för att dela erfarenheter från resan samt goda exempel på hur arbetsrättsliga problem i och utanför denna kontext kan hanteras. Investerarinitiativet samarrangerade en enkät och webinarium kring levnadslöner och utvecklade material med goda exempel kring levnadsinkomster samt arbetsrättsliga due-diligence analyser.

Framgången i detta projekt har beror framför allt på:

- Aktivt deltagande av investerare.
- Förståelse för bolagen, sektorerna och sakfrågorna.
- Ett kontinuerlig driv i dialogerna och nya sätt att sprida goda exempel och koppla samman bolagen och deras åtgärder med

varandra. Exempel på när detta skett är under resan till Italien, rundabordet, webinariet kring levnadsinkomster samt i bilaterala dialoger med bolagen.

- Tydligt fokus, framför allt under senare delen av samarbetet, på levnadsinkomster och levnadslöner för att åtgärda grundorsaker bakom arbetsrättsliga problem och samtidigt utnyttja och tillföra till det momentum som finns på området.
- Ett aktivt nätverk av intressenter och möjligheten att driva grundläggande frågor tillsammans med dessa. Detta inte bara för att ha en större inverkan och påverkan, men också för att säkerställa att bolag har kontakt med sådana nätverk då tidsbegränsade investerarsamarbeten som detta avslutas.

Ansvarsfull utvinning av kobolt

Etikrådet har sen 2016 varit engagerat i ett investerarinitiativ som driver dialog med företag inom elektronik och fordonsbranschen i syfte att främja en mer ansvarsfull utvinning av kobolt.

Bakgrundsfakta

Region: Västafrika
 Fokusområde: Mänskliga rättigheter
 Ämne: Barnarbete
 Antal företag: 15
 FN:s globala hållbarhetsmål:

Kobolt är en viktig komponent i batterier som används i bland annat mobiltelefoner, datorer och elbilar. En betydande andel av all kobolt utvinns i Demokratiska Republiken Kongo, ofta under problematiska förhållanden med hög risk för allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter. Utvinningen sker både i reglerade och oreglerade gruvor. Även i de etablerade reglerade storskaliga gruvorna kan arbetare exponeras för giftiga metaller och sakna skyddsutrustning.

Gruvdriften riskerar även att leda till konflikter med lokalbefolkningen. Ofta finns oreglerade gruvor i anslutning till de reglerade där lokalbefolkningen gräver för hand under dåliga arbetsförhållanden och där barnarbete är vanligt förekommande. Den utvunna kobolten transporteras sedan via långa och komplexa leverantörskedjor innan den når slutkund. Utöver allvarliga kränkningar mot mänskliga rättigheter omfattas koboltutvinning av stora miljörisker samt korruption.

Investerarsamarbete

I samarbete mellan flera investerare och PRI (Principles for Responsible Investments) har Etikrådet fört dialog med ett 15-tal bolag inom elektronik och fordonsindustrin, bland annat Apple, Microsoft, Daimler och Volkswagen. Under de senaste åren har även årliga rundabordssamtal anordnats, där Etikrådet tillsammans med andra investerare, bolag och intresseorganisationer medverkat.

Syftet med dialogerna har varit att förbättra bolagens arbete att adressera mänskliga rättighetsrisker relaterade till kobolt. För att möjliggöra jämförelse mellan bolagen tog investerarinitiativet fram ett förväntansdokument med relevanta frågor som legat till grund för den fortsatta dialogen med bolagen. Dokumentet utgår från OECD:s riktlinjer för due diligence och förväntningarna och omfattar tre huvudområden:

- Bolagets riskanalys ska omfatta en kartläggning och granskningar av hela leverantörskedjan avseende hur mänskliga rättigheter efterlevs
- Bolagets agerande då brister identifieras
- Bolagets samarbete med andra aktörer kring strukturella frågor.

Under projektets gång har det skett en positiv utvecklingen avseende bolagens förståelse för och transparens kring sina leverantörskedjor. Hur bolagen valt att hantera riskerna skiljer

sig åt. Exempelvis har Apple kartlagt sin leverantörskedja och infört minimikrav som följs upp genom granskningar. Daimler har beslutat att enbart köpa kobolt från certifierade gruvor, vilket ställer krav på att kunna spåra metallen genom hela leverantörskedjan.

Branschsamarbeten som *Responsible Minerals Initiative* (RMI) och *Responsible Cobalt Initiative* (RCI) adresserar också dessa gemensamma utmaningar. Ett viktigt verktyg är den checklista som RMI har utvecklat, som bolagen använder för utvärdering av leverantörskedjan med fokus på kobolt och mänskliga rättigheter. Under våren 2021 kommer PRI att publicera en rapport som sammanfattar de

erfarenheter och framsteg gjorts. Rapporten kommer också att ge förslag på hur investerare och bolag kan fortsätta belysa frågan om ansvarsfull utvinning av kobolt.

Ny batteriteknologi

Bolag investerar för att öka effektiviteten och återanvändning av batterier och utveckling av batterier helt utan kobolt. Denna utveckling är viktig för att tillgodose det ökade behovet av batterilösningar för en grön omställning, samtidigt som en ökad efterfrågan på kobolt skulle ge nya möjligheter för regionen och lokalbefolkningen om förhållandena på plats förbättras.

Etikrådet signalerar sina förväntningar på techbolagen vad gäller mänskliga rättigheter

Informationsteknik är integrerat i det globala samhället och används dagligen av miljarder människor. Internet, personliga elektroniska enheter och sociala medier är en del av vår ekonomiska och sociala framtid. Tekniken innebär både möjligheter och utmaningar inom hållbarhet.

Bakgrundsfakta

Region: Nordamerika

Fokusområde: Mänskliga rättigheter

Ämne: Bland annat yttrandefrihet

Antal företag: 6

FN:s globala hållbarhetsmål:

Idag är techbolag som Facebook, Google (Alfabetet) och Twitter en integrerad del av det globala samhället. Deras plattformar används dagligen av miljarder människor. Med expert-hjälp från *the Danish Institute for Human Rights* (DIHR) har Etikrådet identifierat vad som är rimliga förväntningar vad gäller mänskliga rättigheter för techbolag. Denna typ av företag har vuxit snabbt på kort tid. Deras plattformar har skapat många möjligheter genom tillgång till information och transparens.

Men det har även medfört nya utmaningar kopplade till komplexa frågor som insam-

ling, användning och kommersialisering av personuppgifter, extremism och terrorism, valmanipulation och allvarliga effekter på utsatta och riskgrupper, såsom barn och människorättsförsvarare.

Utmaningar inom mänskliga rättigheter

De stora techbolagen har en stor påverkan på mänskliga rättigheter. Förutom frågor kring arbetsvillkor och leverantörskedjeproblematik finns även problem kopplade till data och spridning av åsikter. Andra utmaningar är att effekter av innehållsmoderering och krypte-

ring kan leda till diskriminering och att algoritmisk partiskhet kan leda till kränkningar av mänskliga rättigheter.

Ytterligare konsekvenser, på en systemnivå, är koncentration av välbefinnande och förstärkning av ojämlikheter. Storskaligt undvikande av skatt och dess konsekvenser för offentliga intäkter, ekonomisk instabilitet och kriminalitet kopplat till kryptovalutor är några exempel. Många sådana frågor har antagit nya dimensioner i och med Covid-19 pandemin.

Tillsynsmyndigheter har svårt att hantera sådana risker och säkerställa efterlevnad

från de stora teknikbolagen. Techbolagens verksamheter är dynamiska, diversifierade, transnationella och tekniskt komplexa. I många fall kan grundorsakerna till mänskliga rättighetsrisker härledas till techbolagens affärsmodeller, företagsstyrning och incitamentstrukturer.

Förväntningar på globala techbolag om mänskliga rättigheter

Etikrådet har i samarbete med DIHR utvecklat *Human Rights Expectations for Tech Giants*. Förväntningarna kräver att de stora techbolagen förstärker sina åtgärder för att

respektera mänskliga rättigheter och anpassa sitt arbete till FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.

Förväntansdokumentet beskriver de långsiktiga förväntningarna på tekniksektorn om hur sektorn ska arbeta strategiskt med mänskliga rättigheter. Syftet med förväntansdokumentet är att fungera som en plattform, för Etikrådet och andra investerare, att föra en mer konstruktiv och effektiv dialog med

sektorn om företagens ansvar och påverkan på mänskliga rättigheter.

Förväntansdokumentet publicerades i december 2020 och finns tillgängligt på Etikrådets webbplats.

Dialoger

Baserat på förväntningarna har Etikrådet också inlett ett dialogarbete med de stora techbolagen om mänskliga rättigheter till-

sammans med en större grupp internationella investerare. Investerarna i denna grupp är: APG, AXA Investment Management, Church of England Pensions Board, Church Commissioners of England, COMGEST, Kempen, Legal & General Investment Management, LGPS Central, Nya Zeeland Super Fund, Robeco, Royal London Asset Management och USS. Denna grupp var också involverade i framtagandet av förväntansdokumentet.

Det finns ett behov av en bredare diskussion om techbolagens företagsansvar och respekt för grundläggande mänskliga rättigheter. Det är fortfarande en relativt ”ung” sektor som på kort tid har vuxit snabbt och fått stor påverkan. Stor påverkan innebär att många svåra frågor uppstår. Etikrådet har inte alla svar på dessa frågor, men en ny spelplan håller på att utvecklas. Baserat på Etikrådets erfarenheter från engagemang med andra sektorer behöver bolagen diskutera svåra frågor med intressenter.

Twitter, Facebook, YouTube och andra mindre kända versioner av alla olika verktyg är fantastiska verktyg för global demokrati, transparens, öppet samhälle, globalisering och att dela information. Men det finns nackdelar med alla dessa plattformar och alla dessa tekniker. Etikrådet vill se företagskulturer där det finns handbromsar internt, där människor faktiskt kan säga ”nej, vi kan inte göra det, vi måste tänka två gånger innan vi gör dessa saker, för vi har faktiskt en policy [angående mänskliga rättigheter]”.

Techbolagens plattformar har möjlighet att spela en enorm roll för att främja mänskliga rättigheter, demokrati och yttrandefrihet. Etikrådet arbetar också med att se hur de här positiva möjligheterna kan förstärkas och samtidigt ta itu med och hantera de negativa konsekvenserna. För att lösa dessa problem måste arbetet ske på ett strukturerat sätt.

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald omfattar många frågor och områden som har avgörande betydelse för livsvillkoren på jorden - allt från ren luft och rent vatten, råvaror och livsmedelsproduktion till genetisk variation, inspiration för tekniska lösningar och botemedel mot sjukdomar.

Biologisk mångfald är ett samlingsbegrepp som omfattar all den variation inom arter och livsmiljöer som finns på jorden och utgör grunden för att många ekosystemtjänster fungerar. I FN:s konvention för biologisk mångfald definieras begreppet som: "Variationsrikedomen bland levande organismer av alla ursprung, inklusive landbaserade, marina och andra akvatiska ekosystem och de ekologiska komplex i vilka dessa organismer ingår; detta innefattar mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem." Konventionens mål

är att den biologiska mångfalden bevaras och används på ett hållbart sätt samtidigt som vinster vid användning av genetiska resurser fördelas på ett rättvist sätt. Sverige undertecknade konventionen 1993.

Att området är stort och komplext är kanske orsaken till att det inte fått lika stor uppmärksamhet som klimatfrågan. Klimatförändring är en drivkraft till förlust av biologisk mångfald, så arbete som skett för att minska utsläpp av växthusgaser kan också ses som ett arbete för att bevara biologisk mångfald.

Plattform för biologisk mångfald

På senare år har investerare allt mer börjat att uppmärksamma biologisk mångfald. En orsak till detta kan vara en rapport som presenterades av Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES) 2019 om tillståndet för världens biologiska mångfald och ekosystemtjänster.

Situationen beskrivs som allvarlig eller mycket allvarlig. Fler arter än någonsin i mänsklighetens historia hotas av utrotning och många ekosystem förändras i snabb takt. Rapporten pekar ut följande fem stora drivkrafter bakom förlusten: 1) Förstörda livsmiljöer, 2) Exploatering av arter genom fiske-, jord- och skogsbruk, 3) Klimatförändringar, 4) Invasiva arter och 5) Föroreningar.

IPBES, på svenska Plattform för biologisk mångfald, är en oberoende mellanstatlig organisation som bildades 2012 och drygt 130 nationer är medlemmar. Dess roll är bland annat att ge politiska beslutsfattare objektiva vetenskapliga bedömningar om planetens biologiska mångfald, dess ekosystem och de bidrag dessa ger till oss människor. IPBES kallas därför ofta för "IPCC för biologisk mångfald". (IPCC, Intergovernmental Panel on Climate Change är FN:s klimatpanel som tar fram vetenskapliga underlag till världens regeringar.)

Etikrådets arbete

Etikrådet har under årens lopp varit engagerade i olika dialoger som tar upp olika problemområden inom biologisk mångfald, bland annat avskogning och kemikalier.

Palmolja – fortsatt stora utmaningar för världens dominerande vegetabiliska olja

Produktion av palmolja medför stora utmaningar när det gäller klimat, miljö och sociala aspekter. Etikrådet deltar sedan ett flertal år i ett internationellt investerarsamarbete som arbetar för hållbar produktion av palmolja.

Bakgrundsfakta

Region: Asien

Fokusområde: Biologisk mångfald

Ämne: Avskogning

Antal företag: 30

FN:s globala hållbarhetsmål:

Palmolja är ett vegetabiliskt fett som finns i mat och produkter som används dagligen, allt från margarin, kakor och choklad till smink, tvål, tvättmedel, ljus och biobränslen. Restprodukter från framställningen kan också användas i djurfoder. Palmoljan utvinns ur oljepalmer, som odlas i stora plantager. Odlingarna finns framförallt i Indonesien och Malaysia men plantagerna ökar också i andra länder. Indonesien är världens största exportör av palmolja och producerar cirka 50 procent av all palmolja.

Risk för avskogning

Den globala palmoljeproduktionen växer och förväntas bli fyra gånger större år 2050 enligt WWF. Denna utveckling riskerar att ytterligare öka den avskogning som sker för att öka plantagernas omfattning och produktion. Skövling och nedbränning av regnskog bidrar till den globala uppvärmningen och till att en globalt viktig växthusgassänka, förstörs. Avskogningen hotar också den biologiska mångfalden då artrik regnskog huggs ned och ersätts med oljepalmsodlingar. Människor, djur och växtarter trängs undan och deras livsmiljöer försämras eller förstörs. Utmaningarna när det gäller klimat, miljö och sociala aspekter ökar och viktiga ekosystem hotas.

En expanderande produktion av palmolja innebär sålunda ett stort hot samtidigt som den också bidrar till ekonomisk utveckling. I palmoljeproducerande länder erbjuder denna industri nya intäktskällor och möjlighet till förbättrad levnadsstandard. En stor del av produktionen sker i småskaliga jordbruk och av familjeföretag. I Indonesien utgör dessa cirka 40 procent av landets palmoljeplanta-

ger, men står enbart för 30 procent av landets produktion.

Kunskap, investeringar och betalningsvilja

En mer hållbar produktion kräver kunskap och investeringar. Palmolja är en mångsidig och effektiv produkt som kommer fortsätta att användas i olika branscher och i många livsmedelsprodukter. För ökad andel certifierad hållbar palmolja krävs att befintliga palmoljeodlingar sköts mer effektivt och hållbart liksom att det finns en efterfrågan och betalningsvilja för hållbart odlad palmolja.

En växande medelklass i Indien och Kina, de två länder som köper upp nära hälften av den globala produktionen av palmolja, är en

stark drivkraft för större arealer av palmoljeplantager och ökad palmoljeproduktion. Efterfrågan på certifierad hållbar palmolja i dessa länder är dock låg. Den största efterfrågan på certifierad palmolja finns i Europa och USA.

Att bojkotta palmolja är inte en enkel utväg. Ersättningsprodukter som kokos-, soja- eller sheaolja skulle kunna leda till att betydligt mer mark skulle behöva tas i anspråk. Istället är det viktigt att finna möjligheter för att arbeta för en mer ansvarsfull utveckling. Större krav måste ställas på alla aktörer i leverantörskedjan från små producenter och familjeföretag till de företag som handlar med palmolja och som använder palmolja i sina produkter. Banker och krav för

finansiering av hållbar palmoljaproduktion är viktiga steg i arbetet för en hållbar palmoljaproduktion.

Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO) som vänder sig till alla aktörer i kedjan – från oljepalimplantager till användare, har tagit fram kriterier för en mer hållbar palmoljaproduktion för att förhindra skövning av naturskog, för mer hållbara odlingsmetoder, för bättre arbetsförhållanden i produktionen och krav på spårbarhet och certifiering. Ett minimikrav är att bolag i hela leverantörskedjan har en *No Deforestation, No Peat, No Exploitation policy*, alltså en policy som tydliggör att det inte ska ske någon avskogning, att torvmark inte får användas samt att ingen exploatering ska ske. Certifiering ska

säkerställa att den palmolja som används är avskogningsfri.

Fortsatta utmaningar

Ett brett användningsområde innebär att palmolja blir en viktig råvara för flera företag i AP-fondernas portföljer. Avskogning och allvarliga frågor om mark- och arbetsrättigheter kan medföra både finansiella och anseende risker för bolag i fondernas portföljer. En stor utmaning är hur den stora andelen av småskaliga jordbruk ska uppmuntras till att förbättra sina produktionsmetoder liksom hur spårbarhet av palmolja ska uppnås genom hela leverantörskedjan.

Antalet företag som utformat policyer, system och processer för mer hållbar produktion av palmolja har ökat över åren. Åtaganden

omfattar att inte bidra till avskogning eller odla på torvmark, förbättra hanteringen av incidenter i verksamheten, spårbarhet samt att öka transparensen i rapporteringen. Många utmaningar återstår men större kunskap, teknologisk utveckling, till exempel användning av satelliter för markövervakning och ett ökat tryck från olika intressentgrupper öppnar möjligheter.

Hållbarhetsarbetet utvecklas vidare

Under året har Etikrådet tillsammans med andra investerare, i ett investerarsamarbete initierat av PRI fortsatt dialogarbetet med att förmå företag att agera mer ansvarsfullt med mer uttalade krav på en hållbar palmoljaproduktion. Fokus har legat på hur de bolag och

aktörer som ingår i dialogen har utvecklat sina riktlinjer och mål för hur dessa implementeras och följs upp.

Det finns fortsatt ett påtagligt implementeringsgap. *Zoological Society of London SPOTT* visar i en genomgång som täcker 100 aktörer att 71 procent av bolagen hade klara åtaganden att motverka avskogning men endast 42 procent kunde ge detaljerad information om hur de implementerade sina riktlinjer. Utfallet för bolag i leverantörskedjan visar på ett ännu större gap med 54 procent respektive 10 procent. Spårbarhet och rapportering av denna utgör tillsammans med bättre arbetsförhållanden i all produktion, inklusive tredje part, områden för fortsatta dialoger.

Affärsetik

Varför fokusera på antikorrupktion och ansvarfullt företagande? Svaret är enkelt förekomsten av korrupktion har stora negativa effekter på samhället. Korrupktion underminerar demokratin och rättssamhället, leder till kränkningar av mänskliga rättigheter, drabbar framförallt fattiga människor samt möjliggör organiserad brottslighet och terrorism.

Korrupktion snedvrider också marknader och sätter konkurrensen mellan bolag ur spel vilket bland annat orsakar låg ekonomisk tillväxt. Att bekämpa korrupktion är därför en betydelsefull hållbarhetsfråga och avgörande

för att nå alla FN:s Globala hållbarhetsmål, därför kan bekämpandet av korrupktion ses som ett grundläggande mål. Korrupktion är inkluderat i mål 16” Fredliga och inkluderande samhällen där delmål 16.5 är att

”väsentligt minska alla former av korrupktion och mutor”. Transparens är ett viktigt verktyg för att bekämpa korrupktion. Delmål 16.6 är bygg upp effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Etikrådets arbete

Anti-korrupktion är i fokus i många av Etikrådets dialoger. Etikrådet har de senaste året fokuserat på penningtvätt och har genom att anordna seminarium underlättat diskussio-

nen om denna fråga mellan olika intressenter. Etikrådet hade planerat att genomföra ett seminarium om penningtvätt 2020 som uppföljning på det som genomfördes 2019. På grund av Covid-19 har inte detta kunnat genomföras.

Etikrådet har sedan 2007 stött *Extractive Industries Transparency Initiative (EITI)* som arbetar med att bekämpa korrupktion genom att skapa transparens kring betalströmmar mellan regeringar och bolag inom utvinningsindustrier.

EITI bekämpar korruption genom rapportering

Extractive Industries Transparency Initiative startades 2002 med syfte att främja ansvarsfull förvaltning av naturresurser som olja, gas, metaller och mineraler. Behovet av transparens och styrning är särskilt stort i länder med rika naturresurser men bristfällig politisk styrning.

Bakgrundsfakta

Region: Globalt

Fokusområde: Affärsetik

Ämne: Anti-korruption

FN:s globala hållbarhetsmål:

Ett internationellt initiativ som Etikrådet stött sedan 2007 är *Extractive Industries Transparency Initiative* (EITI). Tydlig rapportering av inkomster i värdländerna, liksom att företagen rapporterar vad de betalar ökar transparensen i samhället och bidrar till bättre villkor för ekonomisk styrning. Etikrådet formella stöd till EITI signalerar att länder och bolag med utvinningsverksamhet att investera ska ha tydlig och transparent redovisning.

En standard för öppen redovisning av intäkter

EITI är ett initiativ som stöds av många olika intressenter – 69 bolag, 15 länder, och civilsamhällesorganisationer. Initiativet tillhandahåller en global standard för transparent och tillförlitlig rapportering av intäkter

från utvinningsbara råvaror. Standarden har implementerats av 55 länder. Bolagen som stödjer EITI åtar sig även att offentligt rapportera skatter och andra betalningar.

Initiativets ledstjärna är att ett lands naturresurser tillhör dess medborgare och att ett lands inkomster från utvinningsindustrier ska gagna hela samhället. Standarden kräver därför transparens vad gäller intäktströmmar från hela värdekedjan, från utvinning inklusive genom statsapparaten och fram till försäljning. Genom hela processen förväntas värde för allmänheten skapas.

Den data som blir tillgänglig genom rapporteringen bidrar inte enbart till att identifiera korruptionsrisker utan stärker även exempelvis möjligheterna att ta in skatter.

En av förväntningarna på de länder som rapporterar enligt EITI-ramverket är att göra fullständig information om intäktströmmar från utvinningsindustrier tillgänglig varje år på ett systematiskt sätt. EITI rapportering ska ske i rätt tid och minst innehålla den näst sista fullständiga redovisningsperioden. De initiala stegen av att implementera EITI i ett land ser ut som följande:

1. En nationell grupp av olika intressenter (regering, bolag och civilsamhälle) beslutar om hur EITI-processen ska fungera i det specifika landet.

2. Viktig information om branschens styrning rapporteras inom 18 månader från medlemskap och därefter årligen jämte rekommendationer för förbättringar.
3. Informationen sprids brett för att allmän debatt och en grupp sammansatt av flera intressenter granskar resultaten och effekterna av EITI-implementering på styrningen av naturresurserna.

Varje land utvärderas mot EITI:s principer och krav. Om kraven inte möts och inga framsteg noteras gällande öppenhet och anti-korruption i utvinningsindustrierna kan landet bli tillfälligt eller permanent uteslutet från ramverket.

Kunskap och transparens

Förutom arbetet med standarden arbetar EITI för att öka kunskapen om förvaltning av utvinningsindustri genom regelbundna webinarier och publicering av information och nyheter på EITI:s hemsida. Öppenhet och allmän debatt är nödvändiga förutsättningar för ansvarsfull förvaltning av utvinningsindustrier. Även granskning av branschens juridiska och ekonomiska strukturer, vilket innefattar tilldelning av kontrakt och licenser, är nödvändig. Allt detta bidrar till att eliminera korruption och maximera samhällsnyttan av utvinningen.

Dialoger

Fokus för Etikrådets dialoger är att utöva inflytande på bolag över hela världen när det gäller hållbarhetsfrågor, mänskliga rättigheter, etik, miljö. Frågor som är mycket viktiga för människor och samhälle och som kan förstöra eller skapa värde för företag.

En bolagsdialog handlar om hur företag hanterar svåra utmaningar i sin verksamhet som korruption, mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden, hälsa och säkerhet, miljöföroreningar och biologisk mångfald. Dialogerna inleds med företag som har identifierades i den normbaserade genomlysning som görs två gånger per år. Målet är att förbättra och vara en kraft för positiv förändring för olika utmaningar inom hållbarhet.

Etikrådets dialoger under 2020

Etikrådet deltog i dialoger med mer än 363 börsnoterade utländska bolag utifrån den normbaserade genomlysningen. Genom dialog kan Etikrådet bidra till att förebygga problem, kränkningar och olyckor i olika företag och branscher.

Etikrådets registrerade 423 incidenter utifrån den genomlysning som sker två gånger per år. Ett bolag kan ha flera incidenter vilket innebär att det totala antalet bolag med normkränkande incidenter är 363 bolag. Som framgår av kartan nedan så sker nästan hälften av incidenterna i Asien. Mänskliga rättigheter är det område där flest normkränkande incidenter registreras. De branscher som är mest förekommande är industri och råvaror.

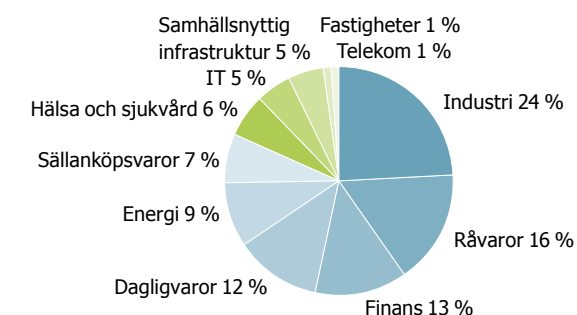
Under 2020 avslutades 21 dialoger som inletts på grund av en normkränkande incident då målet med dialogen uppnåts. Läs mer om några av dessa dialoger i avsnittet Avslutade dialoger.

Etikrådet har under 2020 varit direkt engagerad i cirka 30 bolagsdialoger kring utvalda rapporterade incidenter där överträdelser bedöms vara bekräftade och väl dokumenterade.

Etikrådet har under året gjort en rekommendation om exkludering, av China Spacesat Co Ltd på grund av bolaget kan kopplas till produktion och försäljning av klustervapen och är associerat med kränkning av konventionen om klusterammunition. På Etikrådets lista över rekommenderade uteslutningar finns 18 bolag. Listan finns tillgänglig på www.etikradet.se

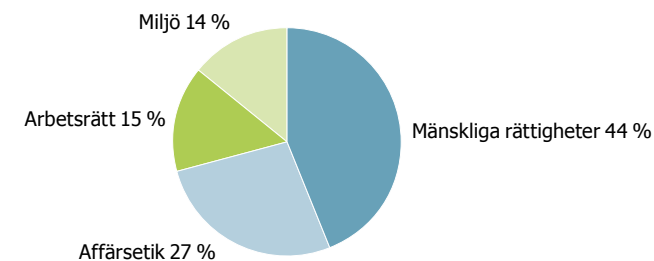
Bransch för incident

(423 registrerade incidenter)

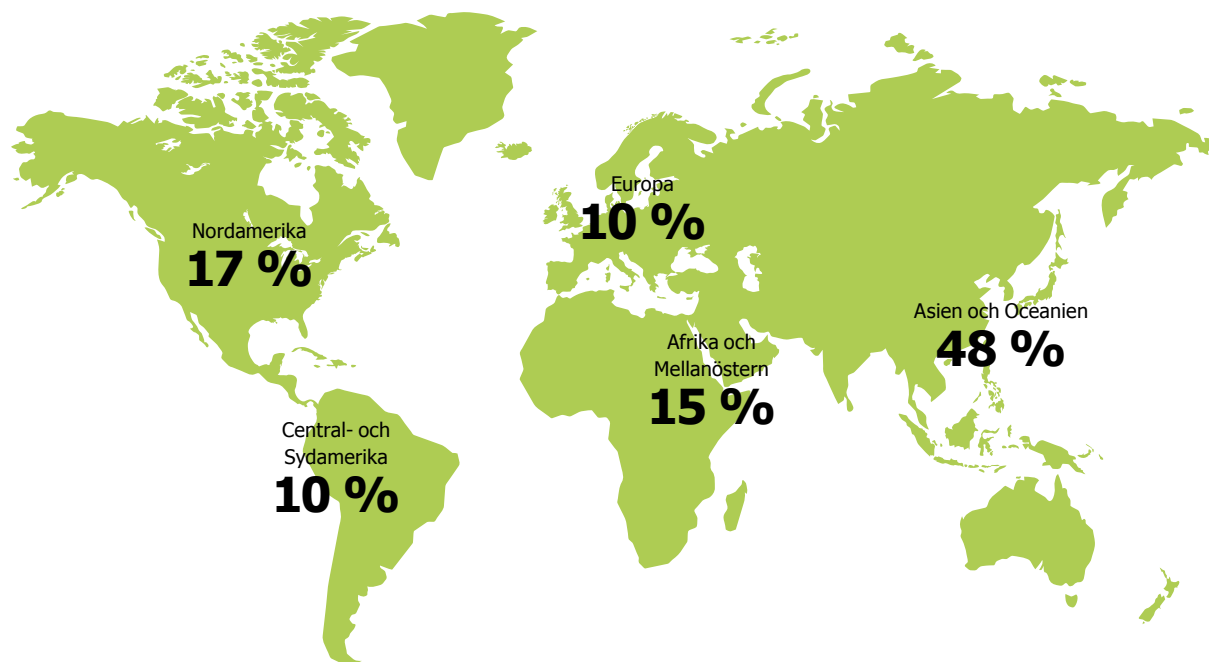
Typ av incident

(423 registrerade incidenter)

Region där incident inträffat

(423 registrerade incidenter)

Dialog med Hikvision om mänskliga rättigheter

Bakgrundsfakta

Bolag: Hangzhou Hikvision Digital Technology
 Land: Kina
 Ämne: Mänskliga rättigheter
 Dialog: Övervakningssystemens påverkan på mänskliga rättigheter
 FN:s globala hållbarhetsmål:

Bakgrund

Hikvision är världens största tillverkare av videoövervakningsutrustning. Frågan som är i fokus i denna dialog är bolagets kopplingar till medverkan i kränkningar mot de mänskliga rättigheterna som företaget exponeras för via sina försäljning av teknologi till kinesiska statliga projekt i Xinjiang-provinsen. Projektet har övervakat den uiguriska muslimska minoriteten i Xinjiang.

Dialogens mål

Målet är att Hikvision tar steg för att säkerställa att deras övervakningsprodukter och tjänster inte bidrar till kränkningar av mänskliga rättigheter. Bolaget ska implementera en due-diligence process för mänskliga rättigheter som överensstämmer med internationellt accepterade standarder. Bolaget ska också öka sin transparens vad gäller rapportering kring frågor om mänskliga rättigheter.

Resultat

Hikvisions Global Compliance Department och Chief Compliance Officer har bland annat ansvar för mänskliga rättigheter. Bolaget anser att deras policyer följer riktlinjerna för mänskliga rättigheter och att de har inrättat en klagomålsmekanism som inkluderar mänskliga rättigheter. Hikvision har tillkännagivit att deras Global Advisory Committee kommer att ansvara för att ge vägledning om mänskliga rättigheter. Bolaget har tillkännagivit att de arbetar med att se över sin process för hur de etablerar projektpartnerskap för att bli bättre på att förutse eventuella problem.

Nästa steg

Bolagets due diligence för mänskliga rättigheter och dess handlingsplan för att ta itu med dess exponering mot mänskliga rättighetsrisker är fortfarande till stor del oklar. Etikrådet och bolaget har kommit överens att fortsätta dialogen under 2021.

Rio Tinto – avlägsnandet av Juukan Gorge

Bakgrundsfakta

Bolag: Rio Tinto
 Land: Australien
 Ämne: Mänskliga rättigheter
 Dialog: Urfolks rättigheter
 FN:s globala hållbarhetsmål:

Bakgrund

Rio Tinto är en av världens största diversifierade gruvföretag. I maj 2020 förstörde Rio Tinto två uråldriga aborigingrottor vid Juukan Gorge i Pilbara-regionen i västra Australien, som tillhör det aboriginska folket Puutu Kunti Kurrama och Pinikura (PKKP). PKKP är de traditionella ägarna av området. Förstörelsen ägde rum för att utvinna åtta miljoner ton högkvalitativ järnmalm till ett värde av ungefär 97 miljoner dollar och var en del av bolagets utveckling av en gruva kallad Brockman 4. Även om exploateringen var laglig under Section 18 av Australiens Aboriginal Heritage Act och i enlighet med avtalen mellan Rio Tinto och PKKP, fick händelsen starka motreaktioner från allmänheten och aktieägarna.

Den förstörda platsen visade sig vara av högsta arkeologiska betydelse i Australien och av unik betydelse för PKKP. Juukan daterades till mer än 46 000 år gammal och var det enda grotta i landet som kunde visa att människor levde där kontinuerligt sedan den senaste istiden. Enligt the Internal Board Review of Cultural Heritage granskning, som

släpptes i augusti, finns det en rad brister i bolagets systeme och rutiner som gjorde att de misslyckades med att förhindra att skadan skedde. Rio Tinto erkände att de gjort fel och medgav även att dess partnerskap med PKKP och processen för att inhämta deras samtycke att förstöra grottorna inte följts.

I september 2020, som svar på påtryckningar från intressenter, slutade bolagets VD och två andra ledande befattningshavare. En parlamentarisk utredningen av händelsen inleddes i oktober 2020 av Joint Standing Committee on Northern Australia. Under det senaste decenniet har Rio Tinto varit involverad i flera andra kontroverser rörande relationer med lokalsamhällen runt om i världen.

Mål för dialogen

Rio Tinto bör komma överens om en ersättning med PKKP, de traditionella ägarna av de förstörda grottorna.

Bolaget bör även se till att de återställer sina relationer med PKKP och har lämpliga mekanismer för goda samhällsrelationer i hela sin verksamhet som säkerställer att samhällen får ta del av viktigt information i tid. Företaget bör se till att dess "community relations team" är fullt integrerade i verksamheten för att säkerställa att alla operativa beslut fattas i samband med med dessa för att förhindra liknande incidenter i framtiden.

Nästa steg

Etikrådet kommer tillsammans med internationella och australiska investerare att fortsätta dialogen med Rio Tinto under 2021.

JBS – många frågor på agendan

Bakgrundsfakta

Bolag: JBS
 Land: Brasilien, USA
 Ämne: Klimat, Mänskliga rättigheter
 Dialog: Hälsa och säkerhet, avskogning, anti-korruption, affärsetik
 FN:s globala hållbarhetsmål:

JBS är ett internationellt köttbolag inom nötkött, lamm och fjäderfä. JBS är en av världens största exportörer av kött. Dialogen med JBS berör olika ämnesområden och har även presenterats i tidigare årsredovisningar. Etikrådet är nöjd med JBS engagemang, men det finns fortfarande en del arbete innan dialogen kan avslutas.

Etikrådets dialog under 2020 har inriktats på avskogning i Brasilien och arbetsmiljön.

Avskogning

För att förhindra avskogning av Amazonas regnskog är boskapsuppfödning och soja-odling förbjuden på flera områden i Brasilien. JBS har skruvat åt sin kontroll vilket resulterat i att de avslutat sina inköp från direkta leverantörer som är verksamma i de förbjudna områden. Det har varit mycket svårt för JBS att anpassa kontrollerna till sina många indirekta leverantörer.

IBAMA, den brasilianska motsvarigheten till Naturvårdsverket, övervakar JBS:s inköp av nötkreatur och har upprepade gånger bötfällt JBS för att ha brutit mot inköpsförbudet.

Dialog

JBS accepterar allvaret i att deras verksamhet kopplas till olaglig avskogning. De arbetar med olika alternativ för att komma till rätta med

utmaningarna att kunna bedöma alla sina indirekta leverantörer i hela Amazonasområdet.

I februari 2020 uppmanade Etikrådet, tillsammans med en större grupp investerare, de tre brasilianska köttbolagen JBS, Marfrig och Minerva att skapa system som möjliggör spårbarhet av nötkött i den brasilianska leverantörskedjan. Investerarna hade ett konstruktivt samtal om några utmaningar med nuvarande system. På mötet restes även vissa farhågor om kartellbildning. Etikrådet anser att införandet av ett spårbarhetssystem i hela nötkreaturssektorn i Brasilien är den enda lösningen för att komma till rätta med avskogningsproblemet.

Resultat

JBS har en ansvarsfull upphandlingspolicy för råvaror och har åtagit sig att inte bidra till avskogning i Amazonas regnskog. JBS har också arbetat med att ta fram nya processer och teknologier som kan förhindra avskogning. Bolaget köper in från 100 000 nötkreatursleverantörer varav 50 000 i regionen Amazonas. Genomlysningen som görs av leverantörer omfattar förutom avskogning även kontroll avseende tvångsarbete, miljöskydd och urfolks rättigheter. JBS har stängt av 9 000 leverantörer i sitt kommersiella system på grund av att de inte uppfyller kraven. Bolaget förväntar sig att antalet kommer öka.

JBS har arbetat aktivt för att få till en branschomfattande lösning på avskogningsproblematiken. JBS:s genomlysning av leverantörer är delvis beroende av data från IBAMA över vilka uppfödare som verkar i förbjudna områden. JBS har också egen satellitövervakning och deltar i ett initiativ med många olika intressenter som heter "Beef on Track". Det finns ett regelverk för att förhindra avskogning, men det är efterlevnaden som är problemet. Enligt uppgift saknar de lokala

åklagarna resurser och samordning, vilket gör att regelverket inte implementerats på ett tillfredsställande sätt för indirekta leverantörer. För närvarande erhåller JBS ingen information om indirekta leverantörer från sina direkta leverantörer. Konkurrensskäl anges som orsaken till varför de är ovilliga att tillhandahålla detta. Det är inte ännu praxis i branschen att begära information om indirekta leverantörer från leverantörer.

Under 2020 lanserade JBS ett system som kommer att förbättra informationen och öka spårbarheten. Systemet använder information både från bolagets leverantörer av boskap och transportdata. Plattformen kommer att använda blockkedjeteknik för att tillhandahålla sekretess och säkerhet vad gäller tillgång till information och transparens i analysen av leverantörer. Etikrådet är positivt till att JBS tagit detta steg, men det återstår fler frågor innan dialogen kring avskogning kan avslutas. Etikrådet vill se ett spårbarhetssystem som används av hela sektorn i Brasilien.

Hälsa och säkerhet på arbetsplatsen

Anläggningar för köttbearbetning som drivs av JBS:s dotterbolagen Pilgrim's Pride och JBS USA har inspekterats och upprepade gånger bötfällts av OHSA, den amerikanska motsvarigheten till Arbetsmiljöverket. OSHA:s konstaterade vid inspektionerna att det hälso- och säkerhetsöverträdelser var vanligt förekommande och det inträffat flera dödsfall.

JBS har också blivit åtalade av brasilianska myndigheter för olika typer av arbetsrättsliga kränkningar.

Dialogens mål

Dialogen avseende hälsa och säkerhet har som mål att JBS ska ta ansvar för att åtgärda arbetsmiljöproblemen och skapa säkra arbetsplatser. Bolagets policyer och rutiner ska anpassas till

Internationella arbetsorganisationen (International Labour Organisation, ILO) standarder. JBS måste säkerställa att dessa implementeras inom hela bolagsgruppen. Bolaget ska också ta in proaktiva bedömning av risker och agerar för att minska dessa samt rapportera om detta.

Dialog

Dialogen med JBS om hälsa och säkerhet inleddes 2015. JBS har visat att de vill förbättra sitt arbete kring hälsa och säkerhet, men även inom andra hållbarhetsfrågor som är viktiga för deras globala verksamhet. I ett konferenssamtal i november 2020, klargjorde JBS:s globala personalchef att bolaget är redo att rulla ut en global policy för hälsa- och säkerhet på arbetsplatsen, som ska följas upp med mätetal under första kvartalet 2021.

Resultat

Bolagets ansträngningar att förbättra incidentrapportering har haft effekt. Bolaget har dessutom gjort olika konkreta anpassningar för att förbättra arbetsvillkoren. Rapporteringsdisciplinen är fortsatt hög och säkerheten har enligt uppgift varit stabil i Brasilien och förbättrats i USA. I början av 2020 inträffade två dödsfall vid anläggningar i USA, men myndigheterna identifierade inga större brister och det har inte förekommit några nya dödsfall sedan dess. JBS jämför sin olycksstatistik med branschen och land. Historiskt har JBS vanligtvis varit bättre än branschgenomsnittet. I dialogen har även bolagets respons på Covid-19-pandemin diskuterats eftersom den har påtaglig påverkan på arbetsplatsers säkerhet.

JBS är i slutskedet i genomförandet av sin globala hälsa- och säkerhetsstrategi. Som ett resultat av detta kommer Etikrådets dialog 2021 att skifta fokus till frågor om anti-korruption och kartellbildning samt avskogning i Amazonas.

Norilsk Nickel i fokus, igen

Bakgrundsfakta

Bolag: Norilsk Nickel
 Land: Ryssland
 Ämne: Miljö
 Dialog: Miljöförening
 FN:s globala hållbarhetsmål:

Bakgrund

Norilsk Nickel (Nornickel) är ett ryskt bolag inom bas- och ädelmetaller och verksamheten är fokuserad till Ryssland. Nickel är i fokus på grund av möjligheterna att ersätta kobolt i litiumjonbatterier. I maj 2020 kollapsade en bränsleförvaringstank för ett av Nornickels dotterbolag vilket orsakade utsläpp av cirka 21 000 ton diesel. Systemet som skulle varit på plats för att förhindra att diesel läckte ut visade sig vara otillräckligt och bränslet spreds till omgivande mark och vattendrag nära staden Norilsk, som ligger i den arktiska delen av Ryssland. Utsläppet påverkade inte staden direkt men förorenade ett 350 kvadratkilometer stort område av den sibiriska tundran. Ryska myndigheter har utfärdat böter på 2,1 miljarder dollar.

Spridningen av utsläppet begränsades med hjälp av absorberande bommar och en storskalig sanering genomfördes under veckor och månader efter utsläppet. En oberoende granskning tillsattes av fick styrelsen som fick i uppdrag att utvärdera vilka faktorer som bidragit till händelsen. Granskning fann att brister i den ursprungliga konstruktionen av bränsletanken gjort att tanken kollapsade då markförhållandena förändrades på grund av att permafrosten töt. Bolagets metod för

riskbedömning och övervakning konstaterades också vara otillräcklig. Dessutom var resurser för räddningsinsatser inte betryggande.

Dialogens mål

Dialogens fokus i början inriktades på att säkerställa att bolaget vidtagit snabba och lämpliga åtgärder för att begränsa utsläppet och därmed begränsa miljöpåverkan. Effekterna på miljön bör åtgärdas med lämpliga metoder. Nornickel bör också genomföra en övergripande strategisk översyn för att säkerställa att underhåll och övervakningsprogram hanterar riskerna för bolaget infrastruktur, vilket inkluderar risker från smältande permafrost och åldrande anläggningar.

Aktiviteter

Företaget är öppet för dialog och delar regelbundet uppdateringar om saneringsarbetet och vad som görs för att mildra effekterna av utsläppet.

Det är positivt att styrelsen beställde en oberoende granskningen av händelsen och att investerare fått ta del av resultaten. Nornickel har meddelat ett antal åtgärder för att ta itu med brister som identifierats i granskningen bland annat: översyn av infrastrukturen, permafrost och övervakning av grundfundament, riskbedömningar och beredskapsplaner.

Nästa steg

Etikrådet kommer att fortsätta att bevaka arbetet med att sanera utsläppet och minska den negativa miljöpåverkan. Den pågående dialog med bolaget kommer att fokusera på att de gör en omfattande översyn av risker och tar ett helhetsgrepp i stället för att ”lappa och laga”.

Säker infrastruktur i Italien

Bakgrundsfakta

Bolag: Atlantia
 Land: Italien
 Ämne: Säkerhet infrastruktur
 Dialog: Ledningssystem för säkerhet
 FN:s globala hållbarhetsmål:

Bakgrund

När Morandibron i Genua kollapsade i augusti 2018 resulterade det i 43 dödsfall och att mer än 600 personer blev utan hem. Bron drevs av Autostrade per l'Italia (API), ett dotterbolag till Atlantia. Sedan 2018 har Atlantia vidtagit flera åtgärder för att stärka sitt kvalitets- och säkerhetsarbete. Detta arbete har förstärkts ytterligare under 2020, och vid årsskiftet hade Atlantia utökat sin övervakning och har nu genomfört dubbla kontroller på hela sin infrastrukturportfölj på nära 2 000 broar och tunnlar.

Dialogens mål

Som beskrevs i förra årets rapport har dialogen fokuserat på att påskynda underhåll och säkerställa projektövervakning samt att rutiner finns på plats.

Aktiviteter

I linje med detta har Atlantia utvecklat en Strategisk plan för 2020–2023 där bolaget ska investera 13,5 miljarder euro på utveckling och förbättring av vägar och nätverk. Detta inkluderar en stor digitaliseringsprocessen, nya system för realtidskontroll av trafikförhållandena och implementering av kameror och drönare för att övervaka infrastrukturprojekt.

För att återspegla bolagets stora fokus på hållbarhet och nytt tänkesätt har Atlantia också gjort ändringar i sin bolagsstyrning. En ny VD finns på plats sedan början av 2020 och under året har 80 procent av den högsta ledningen bytts ut för att säkerställa att säkerheten genomsyrar organisationen och att företagskulturen uppmuntrar att man tar sig an utmaningar. Atlantia har också sett över sitt visuellblåsarverktyg och processen för att rapportera, för att säkerställa att den genomförs korrekt och ger möjligheter för vem som helst att ta upp frågor.

Atlantia har fortsatt att stötta Genua efter kollapsen. Bolaget har inte enbart gett ekonomisk ersättning till de drabbades familjer, men även till kommersiella verksamheter som drabbades av händelsen. Bolaget har också åtagit sig att genomföra ytterligare åtgärder till exempel att ge rabatter till pendlare och andra bilister som har blivit försenade på grund av byggandet av den nya bron under 2020.

En intressant uppdatering under året var tillkännagivandet i juli 2020 att Atlantia har gått med på att sälja sin andel i API till den italienska regeringen. En överenskommelse är gjord, men de två parterna arbetar fortfarande med att slutföra detaljerna i transaktionen.

Resultatet av den formella undersökningen kring vad som orsakade kollapsen förväntades vara avslutad i början av 2020 men har försenats på grund av Covid-19.

Nästa steg

Atlantias arbete för att stärka sitt kvalitets- och säkerhetsarbete visar på en mycket positiv utveckling. Etikrådet kommer fortsätta att övervaka resultatet av den formella undersökning och försäljning av sin andel i API.

Produktsäkerhet i fokus

Bakgrundsfakta

Bolag: Johnson & Johnson
Land: USA
Ämne: Läkemedel och hälsovård
Dialog: Produktsäkerhet
FN:s globala hållbarhetsmål:

Bakgrund

Johnson & Johnson (J&J), det största och mest diversifierade sjukvårdsföretaget i världen, har de senaste åren stämts många gånger på grund av brister i produktsäkerhet och produktkvalitet. Företaget har cirka 250 dotterbolag med verksamheter i 60 länder och försäljning i över 175 länder. Etikrådet bedömer att det finns flera utmaningar för J&J angående produktsäkerhet.

Dialog

Etikrådet inledde en dialog under 2018. Ursprungligen var fokus relaterat till höftersättningar, vaginala nätimplantat och antipsykotiska läkemedel men över tid har dialogen utvidgats till att även omfatta frågor som rör opioider och talkprodukter. Etikrådet har tillsammans med en större grupp investerare haft bra dialog med företaget i dessa frågor, men även frågor rörande internt kvalitetsarbete och styrelsens engagemang för dessa frågor.

På styrelsenivå finns en kommitté som övervakar produktkvalitet och produktsäkerhetsfrågor. Styrelsens övervakning av detta område och den strategiska rådgivning till ledningen har utvecklats under det senaste

decenniet. Tidigare var produktkvalitet och produktsäkerhet decentraliserat till varje affärsdivisions men detta ändrades för att i stället hanteras centralt på koncernnivå. Förändringen gjordes för att göra produktkvalitets- och produktsäkerhetssystemen oberoende av kommersiella intressen.

Styrelsen som helhet och kommittén får regelbunden rapportering om de här frågorna från personerna som ansvarar för kvalitet och regelefterlevnad. Företaget har förändrat sina processer vad gäller produktkvalitet och säkerhetshanteringsmetoder inom sina tre nyckeldivisioner (medicintekniska produkter, läkemedel och konsumenthälsa) under de senaste åren. Det långsiktiga målet är ett företag med högsta standard vad gäller processer som säkerställer kvalitet och produktsäkerhet.

J&J har ökat sin information kring området i rapporten *Health for Humanity 2019*. Under 2019 genomförde företaget ett program för att förbättra tydligheten i frågor om kvalitet. En översyn av policyer resulterade i ett tillägg av sex nya kvalitetspolicyer som bättre återspeglar livscykeln för J&J:s produkter. Bolaget har uttryckt två ambitioner: att göra kvalitet en prioritet och att sätta säkerhet först.

Nästa steg

Det finns nu data tillgängliga som ger en överblick men detaljgraden behöver öka samt beskrivningar av hur policyer implementeras, övervakas och granskas. Bolaget har ett brett utbud av produkter och bolaget kommer att behöva fortsätta göra förbättringar när det gäller rapportering och transparens. Etikrådet fortsätter dialogen för att driva på för ökad transparens.

Leverantörskedjan på hemmaplan

Bakgrundsfakta

Bolag: Boohoo
Land: Storbritannien
Ämne: Mänskliga rättigheter
Dialog: Arbetstagares rättigheter
FN:s globala hållbarhetsmål:

Bakgrund

I juli 2020 uppmärksammades Boohoo, ett onlinesnabbmodebolag, i media då de anklagades för att ha använt en leverantör som inte betalade sina arbetstagare tillräcklig lön och som heller inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att skydda sina anställda från spridning av Covid-19.

En civilsamhällesorganisation med fokus på arbetsrätt hade i juni 2020 uppmärksammat oetiskt uppträdande från Boohoos leverantörer i Leicester, Storbritannien. Som svar på dessa anklagelser påbörjade Boohoo omedelbart en oberoende utredning. I denna drogs slutsatsen att påståendena om dåliga arbetsvillkor och låga lönenivåer var "i stort sett sanna" och att chefer på Boohoo var medvetna om detta men att de inte hade vidtagit tillräckliga åtgärder i tid.

Mål för dialogen

Boohoo bör se till att bolaget inte gör inköp från leverantörer som kränker arbetstagarnas rättigheter och att de inrättar ett program för due-diligence av mänskliga rättigheter som inkluderar utförliga revisioner och tar itu med grundorsakerna till olagligheterna i sin leverantörskedja (till exempel inköpsmetoder och obehöriga underleverantörer). Dessutom bör bolaget anta

en effektiv klagomålsmekanism som även är tillgänglig för arbetstagare i leverantörskedjan.

Resultat

Boohoo har åtagit sig att anta alla rekommendationerna från den oberoende utredningen, som omfattade åtgärder för att stärka due-diligence arbetet av sina leverantörer, offentliggöra en årlig leverantörslista, utbildning för inköpare om inköpsmetoder, stärka Boohoos bolagsstyrningsstrukturer och utnämna en oberoende person att övervaka genomförandet av rekommendationerna. Boohoo har uttalat man vill erhålla en ledarskapsposition avseende arbetsvillkor i Leicester. För närvarande är bolaget i början av sitt program för att uppnå de förändringar som krävs. Boohoo planerar att öppna en egen tillverkningsanläggning i Storbritannien för att på så sätt visa de bästa metoderna för sina leverantörer.

I november 2020 utsåg bolaget en pensionerad domare att övervaka deras förbättringsprogram. Förhoppningen är att denna översyn kommer att innebära att bolaget skapar robusta processer som höjer standarden. I slutet av december 2020 var Boohoo återigen i media, denna gång för anklagelser om oetiska metoder vid två fabriker i Pakistan. Bolaget har meddelat att en oberoende part ska undersöka påståendena.

Nästa steg

Dialogen vad gäller Boohoos utmaningar i leverantörskedjan kommer att fortsätta. Bolaget har möjlighet att skapa positiv förändring för arbetstagarna, men det kommer att kräva transparens och ett nära samarbete med många intressenter. Etikrådet kommer att fortsätta att bevaka Boohoos agerande och fortsätta dialogen under 2021.

Amazon – många utmaningar

Bakgrundsfakta

Bolag: Amazon
 Land: USA
 Ämne: Mänskliga rättigheter
 Dialog: Arbetsvillkor, arbetsplatsolyckor
 FN:s globala hållbarhetsmål:

Bakgrund

Under de senaste åren har Amazon haft återkommande problem med hälso- och säkerhetsaspekter i sina verksamheter. Under 2020 har bolagets sätt att hantera medarbetarnas hälsa kommit i fokus. Det rör sig om frågor kring social distansering, sjukfrånvaro och säkerhetsåtgärder relaterade till Covid-19 pandemin. Det faktum att bolaget tidigare haft dödsfall bland anställda och allvarliga fysiska skador bidrar till oron.

Dialogens mål

Syftet med dialogen är att Amazon vidtar åtgärder för att förstå vilka hälso- och säker-

hetsrisker som arbetstagarna utsätts för och att de inför lämpliga förbättringar som inbegriper policyer för hälsa och säkerhet samt rutiner i linje med internationella standarder, både vad gäller proaktivt arbete för att minska riskerna och arbete för att förbättra arbetsvillkor. Bolaget bör även öka transparensen vad gäller resultatet av sitt arbete med hälsa och säkerhet samt överväga en oberoende tredjepartsverifiering av ledningssystemet för detta arbete.

Resultat

Amazons *Global Human Rights Principles* slår fast att anställda har rätt till en säker och hälsosam arbetsplats. Förväntningarna på en säker och en hälsosam arbetsplats återspeglas även i Amazons *Code of Business Conduct and Ethics*.

I hållbarhetsrapporten för 2020 ges information om hur Amazon arbetar med hälsa och säkerhet samt arbetsvillkor. Rapporten innehåller en förbättring gentemot föregående år av transparensen vad gäller hälso- och säkerhetsfrågor. Dessa frågor får nu den plats som krävs i rapporten och rapporten har även ett särskilt fokus på de investeringar som gjorts

för att förbättra hälsa och säkerhet. Amazons *Safety Leadership Index* (SLI) mäter medarbetarnas uppfattning om hur bolaget hanterar säkerhet.

Bolaget rapporterar också att de har ett utbildningsprogram baserat på akademisk forskning som leds av certifierade idrottsreparter med syfte att stödja en bra hälsa hos alla anställda. Här ingår metoder att upprätthålla god kondition liksom att förhindra muskel- och skelettsjukdomar. Alla anställda har under året fått en kort digital guide med information om fysiska och mentala övningar. Dessa övningar syftar till att minska fysisk och mental trötthet under arbetsdagen.

Amazon strävar efter säkerhetsförbättringar i sina lager. Bolaget har gjort investeringar i industritruckar och i anläggningar där människor och robotdrivna enheter arbetar i närheten av varandra.

Under 2020 har Amazon genomfört en konsekvensanalys av mänskliga rättigheter (på engelska "Human rights impact assessment"). Denna analys har bland annat inkluderat arbetsvillkor.

Vad gäller Covid-19 så har Amazon rapporterat att de gjort mer än 150 betydande

processförändringar i sin verksamhet, bland annat: dagliga revisioner, upphandling av 100 miljoner ansiktsmasker, krav att använda ansiktsmasker, obligatorisk dagliga temperaturkontroller och temperaturtestning och testning av anställda för Covid-19. Amazon rapporterar att investeringar i Covid-19 relaterade hälso- och säkerhetsinitiativ för de anställda förväntas kosta 10 miljarder dollar under 2020.

Nästa steg

Amazon har agerat för att förbättra sin hantering av hälso- och säkerhetsrisker samtidigt som de kan bli bättre på rapportering. Amazons rapportering visar att frågan har betydelse för bolaget, men det är fortfarande begränsat till att specifika områden där bolaget har agerat. Det finns begränsat med information eller ingen alls kring hur Amazon bedömt resultatet av investeringarna eller hur resultaten är gentemot branschen i stort. Dialogen under 2021 kommer att fokusera på ökad transparens i Amazons rapportering.

Urval av pågående dialoger

Etikrådet arbetar tillsammans med många investerare och tjänsteleverantörer som till exempel Sustainalytics. Etikrådet för dialoger med ett stort antal företag runt om i världen. Nedan följer exempel på dialoger som pågår och på de problemområden som respektive dialog handlar om.

Bolag	Associerad med	Land där incident ägt rum
3M Co	Händelser som lett till negativ påverkan på miljö och mänskliga rättigheter	USA
Alphabet	Mänskliga rättigheter	USA
Amazon	Arbetsplatsolyckor	USA
Atlantia	Bro kollapsade vilket ledde till dödsfall	Italy
Barry Callebout	Barnarbete	Ghana
Bayer	Döljande av data om produkters toxicitet (inklusive neonicotinoids)	USA
BHP Group	Miljö och mänskliga rättighetskränkningar på grund av dammkollaps	Brasilien
Bolloré	Negativ påverkan på mänskliga rättigheter	Storbritannien
Daimler	Ansvarsfull utvinning av kobolt	Demokratiska Republiken Kongo
Facebook	Integritetskränkning	USA
FGV Holdings	Kränkningar av arbetsvillkor på palmoljeplantager i Malaysia	Malaysia
G4S	Tvångsarbete	Sydafrika
Hangzhou Hikvision Digital Technology	Påverkan på mänskliga rättigheter avseende övervakningssystem	Kina

Bolag	Associerad med	Land där incident ägt rum
JBS	Arbetsrättigheter inklusive upprepade kränkningar av hälsa och säkerhet	Brasilien
Johnson & Johnson	Produktsäkerhet	USA
Kirin	Mänskliga rättigheter	Myanmar
Lindt	Barnarbete	Västafrika
Mondelez International	Barnarbete	Västafrika
Nestle	Barnarbete	Västafrika
Norilsk Nickel	Miljö- och hälsopåverkan av metallutvinning	Ryssland
Pilgrim's Pride	Arbetsrättigheter inklusive upprepade kränkningar av hälsa och säkerhet	USA
Rio Tinto	Urfolks rättigheter	Australien
Samsung Electronics	Korruption	Syd Korea
SK Holdings	Mänskliga rättigheter	Laos
Syngenta	Kvalitets- och säkerhetsöverträdelser (inklusive neonicotinoider)	Schweiz
The Boeing Company	Kvalitets- och säkerhetsöverträdelser	USA
Toshiba	Bokföringsbedrägeri	Japan
Twitter	Mänskliga rättigheter	USA

Bunge rör sig i rätt riktning

Bakgrundsfakta

Bolag: Bunge
 Land: Brasilien
 Ämne: Biologisk mångfald
 Dialog: Avskogning
 FN:s globala hållbarhetsmål:

Bakgrund

I februari 2017 släpper Mighty Earth och Rainforest Foundation Norway en rapport där de kopplar Bunge till avskogning i Brasilien och Bolivia. En undersökning som genomförts i brasilianska Cerrado och i Amazonasområdet i Bolivia av civila samhällsorganisationer avslöjade att lokala jordbrukare systematiskt bränner ner skog för att odla sojabönor för Bunge. Bunge var ett av de bolag som köpte soja i de områden som var närmast kopplat till avskogningen. Enligt rapporten ska omkring 700 000 hektar skogsmark röjts mellan 2011 och 2015 i Brasilien och Bolivia, vilket fått negativ påverkan på livsmiljöer och förekomsten av jaguare, gigantisk myrslok och sengångare.

Utvecklingen under 2020

Bunge har hela tiden varit positiva till att ha en dialog. Under 2020 har bolaget visat framsteg gentemot mot fastställda åtaganden: bolaget har offentliggjort ett ökande antal av jordbruk som övervakas vilket gett ökad spårbarhet. Detta har skett genom dialog med jordbrukarna. I april 2020 övervakades över 7 700 jordbruk och över 14 miljoner hektar.

Det är 800 fler jordbruk än 2019. Bolaget rapporterade också att de har spårbarhet på 91 procent av sojan som de köper direkt från jordbruk i Brasilien.

När det gäller Cerrado-området i Brasilien så har 25 kommuner identifierades som prioriterade vad gäller dialog och analys. 98 procent av Bunges direkta inköp kommer från dessa kommuner och cirka 40 procent av de indirekta inköpen. Bolagets mål var att föra dialog med och analysera 60 procent av dessa leverantörer 2020.

Bunge avbryter omedelbart samarbeten med leverantörer som olagligt avskogat mark. När det gäller leverantörer med laglig rätt att avskoga så inleder Bunge en dialog med fokus på att förklara att leverantören kan förlora fördelar som till exempel tillgång till finansieringsprogram. Bunge har bekräftat att ett kontrakt kan avslutas om dialogen inte anses meningsfull.

Bunge arbetar med att uppmuntra expansioner till öppna marker och "go-zoner" samt utveckling av spårbara leverantörskedjor.

Dialogens mål

Dialogen avslutades i augusti 2020 när Bunge uppfyllde målet att offentligt åta sig att upphöra med avskogningen i sin leverantörskedja över hela världen senast 2025. I detta mål ingick även att skydda torvmark och andra ekosystem som är kolsänkor samt tillämpa principen om fria och väl underbyggda förhandsgodkännanden (Free, Prior and Informed Consent) vad gäller köp och användning av mark. Bunge har fortlöpande visat på framsteg vad gäller jordbruksövervakning i hög-prioriterade regioner och har en aktiv dialog med både leverantörer och underleverantörer.

Etikrådet avslutar ett utmanande engagemang

Bakgrundsfakta

Bolag: China Railway Group
 Land: Kina
 Ämne: Mänskliga rättigheter
 Dialog: Hälsa och säkerhet
 FN:s globala hållbarhetsmål:

Bakgrund

China Railway Group (CRG) har haft flera återkommande dödsolyckor i dotterbolag. År 2017 inträffade två allvarliga olyckor. Den första i Jinan City i Kina, där en portalkran kollapsade vid ett rivningsarbete och orsakade att fem personer dog. Den andra olyckan skedde när bron, Sigiri Bridge, i Kenya kollapsade innan arbetet hade slutförts och minst 27 personer skadades. Bolaget uppgav att olyckorna undersöktes och att de genomfört myndigheternas rekommendationer.

Dialog

Dialogen med bolaget har varit utmanande men CRG rapporterar numera kring säkerhetsrelaterade frågor och dess Hållbarhetsrapport från 2019 pekade på flera relevanta initiativ inom detta område. Som exempel: det finns nu tydligt formulerade säkerhetsmål kopplade till relevanta KPI:er till ledande befattningshavare ersättning, det finns en säkerhetskommitté i företaget som inkluderar medlemmar från företagets ledande och högre ledningsgrupper.

CRG utför säkerhetsinspektioner av sina företag och projekt och analyserar säkerhetsincidenter när sådana inträffar. Baserat på dessa

inspektioner och analyser kan sedan ytterligare krav på förbättringar ställas. Dessutom gör CRG numera en riskbedömning av nya projekt och bolaget fastställer särskilda åtgärder för projekt som anses ha hög risk. Expertmöten hålls innan något godkännande beviljas. CRG har också åtagit sig att säkerställa goda säkerhetsregister över sina entreprenörer. CRG utvärderar deras säkerhetshanteringsförmåga under anbudsprocessen. Hållbarhetsrapporten från 2019 rapporterade inga större säkerhetsincidenter. CRG tillhandahåller regelbunden hälso- och säkerhetsutbildning till sina anställda. CRG har rapporterat att de höjt säkerheten genom att förbättra information kring säkerhetsrelaterade frågor, utföra riskkontroller och dolda faror undersökningar samt förbättrat förmågan att hantera nödsituationer.

Resultat

CRG har förbättrat sin rapportering avseende säkerhetsrelaterade frågor. Bolaget har stärkt sin hantering av operativ säkerhet genom att genomföra utbildningar för anställda, riskkontroller och utvärdera entreprenörernas säkerhetsregister i anbudsprocessen. CRG har förbättrat sina processer kring hälsa och säkerhet samt transparensen i sin rapportering vilket är ett betydande steg framåt.

Bolaget har offentliggjort åtgärder för att mildra korruptionsrisker. CRG:s rapport ger nu ganska detaljerad information om bolagets efterlevnad och åtgärder mot korruption, inklusive utbildning mot korruption, interna och externa granskningsmekanismer, och skydd av visselblåsare. Etikrådet avslutar därför detta engagemang.

Dialogen med Enbridge avslutad

Bakgrundsfakta

Bolag: Enbridge
 Land: USA
 Ämne: Mänskliga rättigheter
 Dialog: Urfolks rättigheter
 FN:s globala mål för hållbar utveckling:

Bakgrund

I september 2016 gjorde FN:s speciella rapportör för ursprungsfolksrättigheter ett uttalande om att Dakota Access oljeledningen (ofta omnämnd som DAPL) utgör en betydande risk för Standing Rock Siouxstammen. Oljeledningen passerar nära stammens reservat och under reservatets huvudsakliga dricksvattenskälla. Risker kopplade till oljeledningen omfattar vattenföroreningar och förstörelse av begravningsmarker och heliga platser. Det har också påståtts att stammen inte konsulterades på ett meningsfullt sätt och att den inte gav sitt medgivande till oljeledningens dragning. Alla nödvändiga tillstånd har dock givits av amerikanska myndigheter och oljeledningen sattes i drift i juni 2017.

Dialogens mål

Enbridge förväntades använda sitt inflytande för att möjliggöra en dialog mellan Standing Rock och bolaget som byggde och nu driver oljeledningen, Energy Transfer LP. Vidare förväntades bolaget att anta en policy kring mänskliga rättigheter och etablera en due-diligence analysprocess i enlighet med internationella normer kring ursprungsfolksrättigheter samt kring säkerhetsfrågor och mänskliga rättigheter i alla sina verksamheter.

Dialog

Enbridge har diskuterat ursprungsfolksrättigheter och intressentdialoger med Energy Transfer LP. Vad gäller att skapa samstämmighet mellan bolagets policyer och processer och internationella normer kring ursprungsfolksrättigheter samt säkerhetsfrågor och mänskliga rättigheter så har bolaget gjort tydliga framsteg under påverkansdialogens gång. Bolaget har varit transparent i sammanhanget och har varit öppen för input. En viktig förbättring har varit implementeringen av en "livscykel-dialog" med ursprungsbefolkningar, med andra ord en kontinuerlig dialog genom ett projekts livscykel. Detta ligger i linje med internationella normer och sträcker sig bortom en mer begränsad konsultationsprocess med enskilda interaktioner, tidigt i utvecklingsfasen av ett projekt.

Resultat

Enbridge är inte driftsansvarig för DAPL, men har uppmuntrat driftsansvarigt bolag att stärka sitt arbete kring respekten för ursprungsfolksrättigheter. Enbridge har antagit en policy kring respekt för ursprungsfolksrättigheter och ett genomgripande ramverk på området. Bolaget har också principer på plats kring säkerhetsfrågor, vilka inkluderar mänskliga rättigheter. Även om DAPL förblir en kontroversiell verksamhet så anser Etikrådet att Enbridge, givet sitt begränsade inflytande i projektet, har vidtagit tillräckliga åtgärder för att förbättra respekten för ursprungsfolksrättigheter. Bolagets tillvägagångssätt med "livscykel-dialoger" bör betraktas som ett ledande exempel i sin industri och kommer troligen bidra till att höja nivån på förväntade åtgärder från bolag vad gäller respekten för ursprungsfolksrättigheter.

Kirin Breweries lämnar sina joint venture i Myanmar

Bakgrundsfakta

Bolag: Kirin Breweries
 Land: Japan
 Ämne: Mänskliga rättigheter
 Dialog: Flera olika kränkningar av mänskliga rättigheter
 FN:s globala hållbarhetsmål:

Bakgrund

Kirin har fått kritik för att det har två joint ventures med Myanmar Economic Holdings Public Company Limited (MEHL), landets militärägda konglomerat. Detta efter att militären genomförde en kampanj med etnisk rensning mot Rohingya, en muslimsk minoritetsbefolkning 2017 som dödade tusentals och tvingade 750 000 personer att fly till grannlandet Bangladesh.

I augusti 2019 överlämnade FN:s utredningskommission för Burma (Fact-Finding Mission, FFM) sin slutrapport till FN:s råd för mänskliga rättigheter som bland annat lyfte fram de två dotterbolagen. Rapporten hävdade att militären i Myanmar var ansvarig för allvarliga kränkningar av de mänskliga rättig-

heterna och kränkningar mot internationell humanitär lag, inklusive mord, fångenskap, tvångsförsvinnande, tortyr, sexuellt våld, förföljelse och förslavning.

Kirin och dess dotterbolag fick kritik efter rapporten och bolaget meddelade att det omvärderade sitt partnerskap med Myanmar militär. Kirin bad Deloitte göra en oberoende bedömning av MEHL:s finans- och styrningsstrukturer i syfte att försöka utröna flödena av intäkterna kring MEHL från joint venture-företagen.

Dialogens mål

Dialogen med Kirin har fokuserat på att förstå finans- och styrningsstrukturerna av deras joint ventures i Myanmar

Resultat

I januari 2021 meddelade Kirin att utredningen av dess kopplingar till Myanmar militär slutade med ofullständiga resultat på grund av otillräcklig information kring ärendet. I februari 2021 meddelade Kirin att det skall avsluta sina joint ventures efter militärkuppen som ägde rum i Myanmar den 1 februari 2021. Enligt Kirin stred militärens handlingar mot företagets standarder och mänskliga rättighetspolicy.

Grupo México – betydande förbättringar inom mänskliga rättigheter

Bakgrundsfakta

Bolag: Grupo México

Land: Peru

Ämne: Mänskliga rättigheter, miljö

Dialog: Säkerhetsfrågor, mänskliga rättigheter, vattenFN:s globala mål för hållbar utveckling:

Bakgrund

Under 2015 dödades fyra personer och mer än 200 skadades i sammandrabbningar mellan polis och demonstranter under protester mot Tia Mariagruvprojektet i Peru. Det föreslagna projektet, som lokalsamhällen har motsatt sig under flera år av oro för vattenföroreningar, ägs av Southern Copper Corporation (SCC), ett dotterbolag till Grupo México (GM). Sedan dess har GM ändrat projektdesignen och i oktober 2019 gav Gruvrådet inom Gruv- och

Energiministeriet i Peru konstruktionslicensen för projektet.

Dialogens mål

Påverkansdialogen fokuserade på att förbättra bolagets processer och åtgärder kring säkerhetsfrågor, mänskliga rättigheter, relationer till lokalsamhällen och vattenhantering i den föreslagna Tia Mariagruvan. Dialogen inriktades också på att uppmuntra och rådgå GM och SCC att stärka sina ramverk kring mänskliga rättigheter överlag.

Dialog

Etikrådet och andra investerare har haft långvariga dialoger med både GM och SCC.

GM och dess dotterbolag SCC har de nödvändiga tillstånden att fortskrida med anläggningen av gruvan, men har uppgivit att de har bestämt sig för att inte bygga Tia Maria tills de har tydligt stöd från regeringen samt att acceptansen för projektet är större i lokalsam-

hällena. Bolaget förväntar sig ett publikt uttalande från regeringen att den stödjer gruvan.

Vattenhanteringen i den föreslagna gruvan ligger i linje med internationella standarder och klagomålsmekanismer är på plats genomgående i bolagets verksamheter.

I juni 2020 presenterade bolagets konsult inom mänskliga rättigheter genomgripande förbättringar av GM:s ramverk på området och berättade att mer skulle komma att publiceras i bolagets kommande hållbarhetsrapport. Rapporten publicerades i augusti 2020 och innehåller 130 sidor om mänskliga rättigheter.

Resultat

Bland förbättringarna som presenteras i hållbarhetsrapporten finns ett genomgripande ramverk kring mänskliga rättigheter som inkluderar due-diligence analyser kring mänskliga rättigheter och processer kring relationen med lokalsamhällen, beskrivning av hur klagomålsmekanismerna introdu-

cerats samt presentation av sammantagna resultat och exempel på klagomål. GM presenterar också sitt ramverk kring relationen med lokalsamhällen och ger konkreta exempel på dessa. Slutligen så innehåller rapporteringen kring mänskliga rättigheter en presentation kring hur bolaget lever upp till de huvudsakliga principerna i *the Voluntary Principles on Security and Human Rights*, även om bolaget inte officiellt skrivit under principerna. Vad gäller relationen till lokalsamhällen kring Tia Maria så har bolaget hållit ett antal möten som en del av projektets tillståndsprövningsprocess. Fyra lokala center i lokalsamhällen i närheten av den föreslagna gruvan har grundats som drivs av SCC. Bolaget har också slutit avtal med den lokala hälsomyndigheten kring finansiering av lokala hälsocenter. Med anledning av betydande förbättringar både kring mänskliga rättigheter och vattenhantering så avslutar Etikrådet dialogen.

Etikrådets historia

2007 startade AP-fonderna Etikrådet – ett ägarsamarbete med fokus på att driva ökad hållbarhet och positiv förändring i utländska företag genom dialog och engagemang.

2007 Etikrådet bildas. Etikrådets första rapport publiceras. Dialog förs med 14 företag. Redan under första året kan ett företag avföras från dialoglistan, eftersom målen för dialogen uppnås. Etikrådet reser till Kina för att lära sig mer om företags syn på samhällsansvar och skickar samtidigt ett tydligt budskap - det finns utländska investerare som är villiga att ta sitt ansvar som ägare.

2008 Målen för tre dialoger uppfylls exempelvis antar och implementerar franska Sodexo en policy för mänskliga rättigheter. Detta efter påtryckningar från Etikrådet med anledning av inhumana villkor på flyktinganläggningar i England. FN antar Konventionen om klusterammunition och Etikrådet rekommenderar uteslutning av nio företag, samtliga hemmahörande i länder som inte skrivit under konventionen och där det följaktligen finns lite utrymme för Etikrådet att påverka företagen.

2010 Etikrådet påverkar tillsammans med en grupp kanadensiska investerare gruvbolaget Goldcorp att genomföra en oberoende utvärdering av hur hänsyn tagits till mänskliga rättigheter vid Marlingruvan i Guatemala. Utvärderingen leder till att företaget vidtar ett stort antal åtgärder för att förbättra situationen – ett arbete som får ringar på vattnet, eftersom flera andra gruvföretag vänder sig till Goldcorp för att dra lärdom av deras erfarenheter. John Howchin anställs som generalsekreterare för Etikrådet.

2011 Etikrådet breddar sin verksamhet. Under året genomför Etikrådet sitt första proaktiva projekt med fokus på gruvindustrin. Målet är att utöka det förebyggande arbetet generellt hos företagen samt att få dem att sträva mot de bästa arbetssätten som finns inom respektive område i branschen. När projektet följdes upp 2014 kunde Etikrådet konstatera generella förbättringar för alla de hållbarhetsaspekter som diskuterats med företagen.

2012 Kakaoindustrin, tobaksbranschen och antikorrupsionsarbete är temat för flera proaktiva projekt som Etikrådet driver eller är med i. Att lyfta såväl styrkor som svagheter i företags hållbarhetsstrategier har visat sig vara ett bra sätt att få dem att vidta åtgärder.

2013 Etikrådet arrangerar ett seminarium om finansiering av övergången till ett lågfossilt samhälle. Politiker, intresseorganisationer och investerare bjuds in för att lyssna på Michael Liebreich från Bloomberg New Energy Finance. Telekomindustrin är i fokus i ett av Etikrådets förebyggande initiativ. Etikrådet beslutar att från 2014 införa en tidsgräns på fyra år för reaktiva dialoger. Förändringarna görs mot bakgrund av att vissa dialoger kunnat pågå i många år utan tidsbegränsning, vilket tagit resurser från andra viktiga initiativ.

2015 AP-fondernas etikråd är värd för ett nordiskt seminarium om FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, de så kallade Ruggieprinciperna. Syftet är att inspirera nordiska företag att implementera och rapportera enligt principerna samt att få de femtiotalet närvarande nordiska företagen och kapitalförvaltnarna att dela erfarenheter med varandra.

2017 Etikrådet firade sitt tioårsjubileum. I samband med det anordnades två välbesökta seminarier om ansvarsfulla och hållbara investeringar. Det första seminariet handlade om klimatförändringar med Al Gore och Johan Rockström. Det andra seminariet handlade om ansvarsfulla investeringar, mänskliga rättigheter och miljö.

2018 Etikrådet rekommenderar att tre cannabisföretag utesluts. Etikrådet bedömer att företagen bryter mot FN:s konventioner om narkotiska preparat, eftersom de tillverkar och/eller marknadsför produkter med cannabis för icke-medicinskt bruk. Etikrådet beslutar, efter strategiarbete inkluderande intressentdialoger, att fokusera sitt proaktiva arbete till fyra hållbarhetsområden: miljö, klimat, mänskliga rättigheter och affärsetik. Etikrådet och dess konsult för bolagsdialoger arbetar tillsammans med människorättsorganisationen Shift i ett projekt för erfarenhetsutbyte med syftet att vidareutveckla processerna för att ta hänsyn till mänskliga rättigheter.

2019 2019 - Olyckan i Brumadinho, Brasilien, inträffade när gruvföretaget Vales avfallsdamm kollapsade och fick fruktansvärda konsekvenser. Etikrådet hade redan en pågående dialog med företaget efter en liknande olycka två år tidigare. Etikrådet rekommenderade AP-fonderna att utesluta Vale. Kort därefter initierade Engelska kyrkans pensionsfond och Etikrådet ett stort gemensamt projekt för att säkerställa att gruvföretag globalt tar ansvar för sina avfallsdammar.

2020 I januari, ett år efter gruvdamsolyckan i Brumadinho, Brasilien, hade arbetet lett till att en publik global databas skapats med information om mer än 1 800 gruvdammar. I augusti presenterades en global standard för gruvdamm, Global Industry Standard on Tailings Management. Gruvdamsprojektet, the Mining and Tailing Dam Safety Initiative, vann PRI:s Stewardship Project of the Year Award. Året avslutades med att Etikrådet publicerade ett förväntansdokument kring mänskliga rättigheter och tech-sektorn som tagits fram i samarbete med Danish Institute for Human Rights.

Del av inkomstpensionssystemet

Etikrådet bildades 2007 på initiativ av Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna (AP-fonderna). Etikrådets roll är att genom dialog bidra till att hållbarhetsarbetet i utländska börsnoterade företag utvecklas. De fyra AP-fondernas uppdrag är att förvalta det allmänna inkomstpensionssystemets buffertkapital. Sedan starten 2001 har AP-fonderna bidragit positivt till det allmänna pensionssystemets stabilitet och förvaltat buffertkapitalet med god värdeutveckling.

AP-fonderna bidrar till ett starkt svenskt inkomstpensionssystem genom att förvalta systemets buffertkapital – härifrån tas pengar för att täcka underskott i pensionsutbetalningarna. Underskott kan uppstå om det exempelvis finns demografiska generationsskillnader eller den ekonomisk tillväxten är svag. Pensionssystemet är byggt för att kunna hantera sådana händelser - det är därför buffertkapitalet finns. Genom långsiktig kapitalförvaltning ska AP-fonderna bidra till en positiv värdeökning av buffertkapitalet. Det bidrar till ett stabilt pensionssystem och säkerställer pensionsutbetalningar över tid för nuvarande och kommande generationer.

Uppdrag från riksdagen

AP-fondernas uppdrag från riksdagen är att skapa hög avkastning till låg risk åt dagens och morgondagens pensionärer och samtidigt bidra till inkomstpensionssystemets stabilitet.

Den 1 januari 2019 ändrades reglerna i Lagen om allmänna pensionsfonder (AP-fondslagen). Till exempel infördes ett nytt mål om att AP-fonderna ska bidra till en hållbar utveckling genom föredömlig förvaltning av tillgångarna. Målet ska uppnås genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande, utan att AP-fonderna gör avkall på målet om en hög avkastning över tid.

Pensionssystemets buffertkapital har över tid utvecklats väl tack vare AP-fonderna. Kapitalet har haft en god värdeutveckling och har ökat till att idag utgöra mer än 15 procent av pensionssystemets tillgångar.

Fyra AP-fonder med samma uppdrag, att förvalta varsin del av buffertkapitalet, sprider bland annat riskerna i pensionssystemet ("inte alla ägg i samma korg") och sporrar AP-fonderna till positiv konkurrens och utveckling. Det sistnämnda har bidragit till att AP-fondernas kapitalförvaltningar och ägande anses vara bland de ledande internationellt. AP-fondernas förvaltningar utvärderas årligen av externa revisorer och genomgår även en särskild granskning av regeringen. En omfattande publik utvärderingsrapport publiceras årligen och överlämnas till riksdagen.

AP-fondernas etikråd (Etikrådet)

Etikrådet strävar efter att påverka företag globalt till att förbättra sitt hållbarhetsarbete. Det gäller miljö-, sociala- och bolagstyrningsaspekter som är viktiga för människor, samhällen och för företagens egna värdeskapande.

Genom dialoger och samtal engagerar sig Etikrådet både förebyggande och när det sker incidenter. Det faktum att företags verksamheter bedrivs på ett hållbart sätt bidrar både till

företagens långsiktiga intjäningsförmåga och till långsiktig finansiell avkastning. Hållbara företag bidrar på lång sikt till bra investeringar. Det gynnar både pensionssystemet och pensionärerna.

Pensionärer

Inkomstpensionssystemet är ett fördelningssystem där årets inbetalda pensionsavgifter från de anställda används för att betala samma års pensioner till nuvarande pensionärer. För de som arbetar och betalar skatt görs en automatisk avsättning på 18,5 procent i pensionsavgift, varav 16 procent går till inkomstpensionssystemet och 2,5 procent till premiepensionen.

Pensionssystemet

Dagens pensionssystem har fungerat som avsett sedan starten 2001. Underskott uppstår i tider med stora pensionsavgångar (som har varit fallet sedan 2009) och prognoser visar på underskott fram till 2040. Låg arbetslöshet, hög nativitet, arbetskraftsmigration och Sveriges ekonomiska utveckling är några viktiga faktorer som har betydelse för att pensionerna ska utvecklas väl över tid. Läs mer om systemet på Pensionsmyndighetens webbplats www.pensionsmyndigheten.se.

Andra
AP-fonden

AP3 Tredje AP-fonden

Ett ägarsamarbete för hållbarhet genom dialog och engagemang

För mer information:

www.etikradet.se

www.ap1.se, www.ap2.se,

www.ap3.se, www.ap4.se

Kontaktuppgifter:

Telefon: +46 (0) 8-555 17 100

E-post: info@etikradetapfondera.se